

هزرکړن د نایه تین قورئانیدا

نقیسین

صالح شیخو رسول

وهرگیران

محمد صالح حبی

په رتوؤک: هزرکرن د نایه تیښ قورئانیډا

نقیسین: صالح شیخو رسول

وهرگیـــــران: محمد صالح حجی

راسته کړن: محمدهد عیسا هروری

به رگ: نه حمدهد بیرى

ژمارا سپاردنې: (2526) سالا 2011

چاپخانه: هاوار - دهوؤک

تـــــیراژ: (1000) دانه

چاپا ئیکى: 2011

پیشگوتن

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبيه الأمين وعلى آله وصحبه أجمعين ومن تبعهم بإحسان الى يوم الدين وبعد:

قورئانا پيروژ نهو پهرتوکه يا چو جارا راماڼ و پېزانينيت وى ييت سهر و عنتيکه ب دويماهى نههين، و کهس ناگههيته نهينى و نافهرؤکا هندهک نايهتا، و ههر خوديه يى زانا و ناگههدار سهر راماڼ و ماهرديت ههمى پهيف و نايهتيت قورئانا پيروژ، هندى مروؤ نايهتيت پيروژ شروفهکهت و راماڼ و بوچونان ژى ببهت، ناگههيته ماهردهم و راماڼ نايهتيا يا دروست، دبیت د دهمهکيدا نيژيکى راماڼ نايهتيا ببيت، بهلى دبیت د پاشهرؤژيدا نيك بهيت وى راماڼ ردهکهت و شروفهکرنهکا دى بدهتى، ژبهه فى نهگهرى و چهند نهگهرهکيت دى، تهفسيريت قورئانا پيروژ ههمى سهردهما و ل ههمى وهلاتا ههر زيده دبن.

نهف پهرتوکه، هزرکرن د هندهک نايهتيت پيروژدا، ييت ل گوڤارا (الحوار) يا (يهکگرتوى ئيسلامى کوردستان) ل ههفليرى دهرديخيت بهلاف بووين ب نافى (سامي الهسيانى)، و نهف گوتاريت هزرکرنى ييت ل چهند مالپهراڼ ل سهر تورا نهترنيتى بهلاف بووين.

من دفا د وان هزرکرنادا گرنگى بدهمه بيافيت: دهعهوى و جفاکى و سياسى و هزرى و دهررونى و نابورى ... دوير ژ بهرفرههيت چيروکى و دهم و جهى رويدانا، کو پهرتوکيت تهفسيرا ييت ب نافقه چووين، و من گوتاريت خو ييت ب دويماهى ئينان ب چهند وانه و سهربوريت ب مفا.

چونکی بابەتیت هزرگرنی گەلەکن، مە دیت یا باش ئەوە ب چەند
پشکەکا بێنە چاپکرن، دا بو خاندەفانی ب ساناھیتر بیت و پتر مفا ژئ
بیتە وەرگرتن.

ل دویمایی، سوپاس بو خودی ئەز ھاریکاریا من کری بو فی کاری
و دوعا ژئ دکەم ھزرا من راست و بەرفرەھ کەت بەردەوامیی بدەمە
قان ھزرکرن.

ھەرودسا سوپاسیا سەیدایی ھیژا (غازی سەعید) دکەم کو ئەز
ھاندایم بو چاپکرن قان گوتارا و ببە پەرتوک دا پتر مفا ژئ بیتە
وەرگرتن، ھەرودسا سوپاسیا برایی خو (محمد صالح حجی) دکەم سەر
زەحمەتا وی ب وەرگیرانیقە بری، و سوپاسیا ھەر کەسەکی دکەم
پشکداری د چاپکرن پشکیت فی پەرتوکیدا کری.

و ھەر خودی ھاریکار و پشەفانی باشییە...

و سوپاسی بو خودانی ھەمی جیھانان

صالح شیخو رسول

یی بەرنیاس ب (سامی الھسنیانی)

دھوک — مسیریک

15 / ذو القعدة / 1431 مش

2010/10/23 ز

دیاری بو:

- خویشک و براییت د بیافی بانگخازییدا کاردکەن، دا بو وان ببیتە

وززە و ھاندان و ھشیاربوون.

هزرکرنای ئیکی

وهسیه تا لوقمانی حه کیم ل کوری خو کری و چه ند

هزرکرنیت پیدقی

قورنانا پیروز نمونه یه کا جوان و ههژی ژ وهسیه تا بابه کی بو
 کورپی وی پیشکیش کر، کورپی وی یی گه هشتی و دی که فیه بهر
 بهرپرسیا باری ژیان و تیکه لیا دگهل که سیّت باش و خراب. بابی
 دلوفان کورپی خو نه هیلا بی پهرومده و سه ره ردای، ههروه کی
 گه له ک باب کورپیت خو بی پهرومده دهیلنه ل کولانا و گازینویا و
 دگهل هه قالیت خراب، بیی چو شیرده تا لی بکه ن ئان تشته کی نیشا
 بدهن کا مروقی سهره فراز و ئیماندار دقیت یی چاوا بیت. لوقمانی
 حه کیم نیفشکی نه زموون و سه ربوریت ژيانا خو و سه ره ده ریا
 خه لکی ب فیان و دلسوزی بو کورپی خو فه دگو هیزیت، دا ئه و کور
 هه ر بمینیت به ره مه کی خیری و باشی پشته مرنا وی ژی. وهک
 تمام کرن بو وی نامه یا خودی ئه م بو ئافران دین، قورنانا پیروز
 ده ست پی دکه ت وی وهسیه تی بو مه دیار دکه ت:

1. خودایی مه زن حیکمه یا دایه لوقمانی: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ
 الْحِكْمَةَ﴾ (لقمان: 12)، ئانکو: و ب سویند مه ئه قل و
 تیگه هشتن و زانین و حیکمه ت دابوو لوقمانی.

2. دیارکرنا گرنګیا خیرا سوپاسیی کو مروږ یی شوکردار بیت،
 نهغه قهنجیه که زیدهباری قهنجییت دی ییت خودی داینه
 بهندهییت خو.

3. دیارکرنا سزایا نهگهر مروږ یی سوپاسدار نه بیت سهر قهنجییت
 خودی داینه مروږی. و نهگهر مروږی سوپاسدار نه بیت، دی
 زیانی ل خو ب تنی کهت و خودی منهت ب وی نینه یی
 سوپاسدار نه بیت. پستی هنگی نایه تیت پیروز دئین: ﴿وَإِذْ قَالَ
 لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يُعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾
 (لقمان: 13). ئانکو: و چیروکا لوقمانی بو وان بیژره: و دختی
 کورې خو شیرت کری و گوئی: کورې من چو هه فیشکان بو
 خودی چی نه که، ب راستی هه فیشک پهریسی [شرك] سته مه کا
 مه زنه.. هه رودسا: ﴿يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ
 فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
 لَطِيفٌ خَبِيرٌ﴾ (16) يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ
 الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ (17) وَلَا
 تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ
 مُخْتَالٍ فَخُورٍ (18) وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْصِضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ
 أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ﴾ (لقمان: 16. 19).

ئانکو: کورې من گونه ه و خرابی نهگهر [چه ندا بچويک بیت]
 ته مه تی دندکا توفی خه نده لکی بیت، و د ناف که فره کیدا بیت، یان

ژی ل هەر جهه کي بیت ژ ئهرد و ئهسمانان، خودی دی هەر ئینیت، ب راستی خودی یی هویربین و شارهزایه. کورپی من نفیژان ب رهنگی پیدفی بکه، و داخوذا کرنا باشی بکه و داخوذا دانه پاشا خرابیی و گونه هی بکه، و سهبری ل سهر نه خوشیا دگه هیه ته بکیشه، ب راستی ئهفه [پارستنا نفیژی، و داخوذا کرنا باشی، و دانه پاشا خرابیی، و سهبرکیشان ل سهر نه خوشیان] ژ وان کارانه ئهویت دفیث مروؤ ل سهر یی هشیار و رژد بیت. [کورپی من] ژ مهزناتی رویی خو ژ خه لکی وهرنه گیره، و قه به و دفن بلند ب ریقه نه چه، ب راستی خودی هه ژ وان ناکهت ئهویت قه به و دفن بلند و زیده ب خو شاهی. [کورپی من] د ریقه چوئا خودا یی نافنجیبه [نه هیدی هیدی و نه حیل، و نه ب مهزناتی و نه مریچوؤ] و دهنگی خو نزم بکه و زپ نه که، ب راستی دهنگی ژ ههمیان نه خوشتر زپینا کهرانه [ئه گهر دهنگ بلندی جوانیبايه چو دهنگ ژ یی کهری د بلندتر نینن].

نوکه دا بجینه گرن گرتین هزرگرنی پیدفی د فان نایه تاندا:

ئیک: لوقمان ئهوی گه لهک سه ربور ژ ژیان دیتین و وانه ژی وهرگرتین ب ئاخفتنه کا نه رم و جوان دگهل کورپی خو دئاخفیت و شیرهتا لی دکهت دویر ژ دهنگ بلندی و توند و تیژی، شیرهتا لی دکهت ب ئاخفتنی سق و سانا هی کو دگهل عه قلی کورپی بگونجن، گوئی: ﴿يَا بُنَيَّ﴾ ئانکو: ئه ی کورپی من، رامانیی فیان و

دلسوژی و دل پیښه بوون و دلو فانی ژی دیار دین، نه ف پهیڅا گازیا
ب حه ژیکرن، بهر هه فکر نه که بو گوهدانا ئاخفتنیټ دویضرا بهین،
دا ب دورستی هزرا خو د ئاخفتنیټ بابی خو دا بکهت، نه وی ب
تنی باشی بو دفتیټ.

دوو: بنه جهکرنه بیرو باوه ریټ دورست د هزر و وژدانا کوړیدا:
﴿وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ
عَظِيمٌ﴾ (لقمان: 13). ئانکو: و چیروکا لوقمانی بو وان بیږه:
وهختی کوړی خو شیرمت کری و گوټی: کوړی من چو هه فپشکان
بو خودی چی نه که، ب راستی هه فپشک په ریسی [شرك] سته مه کا
مه زنه.

ل فیږی لوقمان کوړی خو هشیار دکهت کو یی موکوم بیت ل سهر
پهرستنا خودی ب تنی، و د وی په رستنیدا چو هه فال و هه فپشکا
بو خودی چی نه کهت و هه می کار و گوټنیټ وی ییټ ناشکرا و
نه پهنی بو خودی و د رییا خودیدا بن. و نه ف هه مه زترین خیر و
باشیه باب نیشا کوړی خو ددهت، چونکی چی کړنا هه فپشکا بو
خودی مه زترین گونه هیټ مه زنه، و کلیله بو ههر زوړداری و
خرابه کی، و تیگدر و ژیه ره بو هه می خیرا و کاریټ باش.

سی: زانینا شیانیټ خودی: ﴿يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ
فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
لَطِيفٌ خَبِيرٌ﴾ (لقمان: 16). ئانکو: کوړی من گونه هه و خرابی نه گهر

[چه ندا بجویک بیت] ته مه تی دندکا توځی خه نده لکی بیت، و د
 نافع که فره کیدا بیت، یان ژی ل هر جهه کی بیت ژ نهر د و
 نهسمانان، خودی دی هر ئینیت، ب راستی خودی یی هویر بین و
 شاره زایه.

پشتی لوقمان کورې خو ژ مه ترسیا شیرکی ئاگه هدار دکه ت،
 شیانیّت خودی بو دیار دکه ت کوی ئاگه هداره ل سهر هر
 تشته کی نهی نی و نه په نی. و نمونه یه کا مادی یا پیشچا ف بو
 دئینیت نه و ژی دندکا خه رده لئی یه یا بجویک. د نافع که فره کی ژ
 که فرادا بیت نه ویت نه ئینه هه ژمارتن، ئان ل نافع هسمانی
 بهر فره بیت نافع ستیر و نه خته رارا، ئان د عه ردیرا بیت، خودی
 جهی وی دزانیّت و نه گهر بقیّت دی ئینیته دهر، و خودی هه می
 هویر و مویر و نه ئینیّت تشتا دزانیّت وی ییّت چی کرین و لی
 شاره زایه. ل فی ری لوقمانی فیا کورې وی به رده وام په یوه ندی
 دگهل خودی هه بن ب کار و گو تنیّت ئا شکر و نهی نی و یی ل سهر
 به رده وام بیت، وهک نیشانه ک بو گرنا ریکا راست.

چار: کرنا باشی و بهی نفره هی ل سهر:

۱- کرنا نفیّزا ﴿يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ﴾ پشتی ب شیوه یه کی نه رم گازی
 کورې خو دکه ت؛ نهی کورې من، گازیکر نه کا تژی فیان و دلوفانی،
 بهرې وی دده ته مه زنترین و بهاترین فهرز ل نک خودی نه و ژ
 نفیّزه، چونکی نه و کلیلا هه می باشی و خوشیایه د دنیا و

ئاخړه تیډا، نه ګهر مروځ بېښا خو ل سهر نفیڅا فره بکته، دی ههمی فرهز و په رستکاریت دی ل بهر مروځی ب ساناهی کهفن و بهلا و نه خوښیږی ژیانې ل بهر وی سفک بن و په یفا (اَقِم) ئانکو ب دورستی ب جه بینه، ئاماژه به کو نفیږی خو بپاریزه، هزر و هه ستیت ته دګهل نفیږی بن، دا په یوهندی دګهل خودی یا بهردهوام بیت. د نفیږیډا دوعا و داخواییت ههین، ههوار دکه ته خودی په یوهندیا وی ئیکسهره دګهل خودی، نفیږ په روه ردهیا دهر وونیه دا خو ل بهر ئاستهنگ و نه خوښیا بګریت، چونکی نفیږ خوښی دده ته لهشی و گیانی، مروځی په روه رده دکته و بهری مروځی دده ته چاکی و پاشی مروځ کار بکته بو چاکسازیا هنده کیت دی.

ب- فره مان ب باشی و خو دویړنیڅستن ژ خرابیان: ﴿وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ﴾ ئانکو: و داخوایا کرنا باشی بکه و داخوایا دانه پاشا خرابی و ګونه هی بکه. چونکی بهس نینه تو ب تنی یی باش بی، دقیت باز نه یی باشی به رفره که ی دا هه میا فه ګریت. ل فیږی باب نه بهس کوری خو هان ددهت، فره مانې لی دکته ب شیوه کی جوان بهری خه لکی بده ته کاریت باش، چونکی په یفا ﴿الْمَعْرُوفِ﴾ رامانه کا به رفره ددهت و ههمی کاریت باش و خیږی فه دګریت، و دا باشی تمام ببیت دقیت

خه لکی ژ خرابیا بده ته پاش ههر ب شیوه یه کی نهرم و دلیقه بوون.

فهرمانا ب باشی و دویرئیخستنا خه لکی ژ خرابیی، ژ کاریت پیغه مبه رانه (سلاقل سهر بن) و ههر بو فی مه رهمی پیغه مبه ر ییت هاتینه هنارتن، و نه فه ئهرکی وانه ییت پشتی پیغه مبه را دئین، ب تایبه تی ییت پشتی پیغه مبه ری مه موحه مبه دی (سلاقل ل بن) هاتین.

د وه سیه تا لوقمانیدا فهرمان بو کوریه، نه هه ما نفیژا بکه ت و خو ژ خه لکی فه دهرکه ت.

ژ بهر هه می ت ئیمانیه مرو فی ئیماندار دهرکه فیه ناف خه لکی و ل دویف شیان و زانینا خو باشی بو خه لکی بیژیت و به ری وان ژ خرابیا بده ته پاش و بی نا خو ل سهر فی ئهرکی فره که ت.

ج - بینفره ی ل سهر بانگخوازی: ﴿وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ﴾
ئانکو: بی نا خو ل سهر ههر تشتی ب سهری ته بیت، فره که هه.

شیره ته کا جوان و هه ژیه بو کوری، باب یی وی بهر هه ف دکه ت بو نه خو شییت چافه ری، بهر هه فکرنا دهر و ونیه، چونکی هیژ نه که هشتیه وی قویناغی.

نه فه فهرمانه بو کوری، به لی رامانا وی بو هه میایه نه وی ب ئهرکی چاکسازیی رابیت و باشی بکه ت و فهرمانا خه لکی ژ ی ب باشی بکه ت، و ئهرکی خو تمام که ت و به ری خه لکی ژ خرابی و

خه له تیا وهرگیږیت، دی گه له ک جوړیت مروفا د ناف جفاکیدا بینیت، هنده ک دی ری لی گرن، ترپانا پی کهن، ب خرابی به حسی وی کهن، دی ئیشینن، دی فه دهرکهن، دی دهر به دهرکهن، زیندان کهن، کوژن. و نه فه ریکا بانگخوازی و بانگخوازی چاکسازیی بو روژا قیامه تی.

و لوقمان ل فیږه فهرمانی ل کوړی خو دکه ت و دوپاتی لی دکه ت دا خو ل بهر وان به لا و نه خو شیا بگری ت و ل دنیا یی ب سهرکه فیت، چونکی نه و ئهرکی نه و پی رادبیت هندی ئاسته نگ هه بن و نه خو شی فه کی شن دی هه ر ب سهرکه فیت، و ل روژا قیامه تی دی خودی جزایی بی نفره ها ده تی، به س نه و دزانیت کا چه ند جزایه کی مه زنه.

د - دویرکه فتن ژ ده ستویریان: ﴿إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ﴾ ئانکو: نه ف ری که یا هو سایه، تری ئاسته نگ و نه خو شیه.

نه و به لا و نه خو شی، ههروه سا بی نفره هی زی پله و دهرجه نه. پشی لوقمانی کوړی خو ئاگه هه دار کری کو دی نه خو شی ب سهری ته هی ن، به ری وی دا هندی کو ببیته نموونه یه کی باشی د واری بی نفره هی دا سهر نه خو شیان و ژ ده ستویریا دویر بکه فیت کو وهل بانگخوازی دکهن خو ژ بهر سینگر تنی فه کی شیت و خو فه دهرکه ت و ده ستی خو ب سهری خو فه نیت، به لی ئهرکی ویه یی رژد و توند بیت دا وی ره کی و زیره کی و فیانا خو گوړیکرنی ل

دهف ییټ دهوړوبه ری خو په یداکه ت، و نهفه یه سالوڅه ت و
 سیمایی زهلامیټ مه زن و خودان دوز. و لوقمان ئیشاره تی دده ته
 کوری خو، خو ل بهر نه خو شی و ناسته نگا بگریټ و ریکا هه قی
 هه لبرئیریت، و خو ژ وان دویر بیخیت ییټ سهر خه لتی و پی
 رازی دبن. و دقیت ریکا راستیی بگریټ و یی ل سهر رژد بیت، خو
 نه مانا وی ژی تیډا بیت.

پینج: زانینا ریکیټ شهیتانی کا ب چ ریك دچیته دهروونیټ
 مروغان: لوقمانی هه کیم نیشا کوری خو دده ت کا دی چاوا
 سهرده ری دگهل خه لکی که ت و وی ژ هه ژماره کا رهوشتیټ خراب
 و کریټ ناگه هدار دکه ت کو دبنه نه گهر خه لك ژی برهفن و پشـتا
 خو بده نی و دل و دهرگه هیټ خو بو نهفه کهن، ئها نهو رهوشتیټ
 خراب ریکیټ شهیتانینه بو دهروونیټ مروغان، ب وان ریکا
 خیریټ مروفی نامینن و گونه ه دهینه کرن. و ژ وان رهوشـتا ییټ
 لوقمانی دیارکرین:

ا. بهری خو ژ خه لکی نهوهرگیړه و پاتکا خو نه دهیی: ﴿وَلَا تُصَعِّرْ
 خَدَّكَ لِلنَّاسِ﴾ ناکو: ده می دگهل خه لکی دناخفی خو مه زن نه که،
 ب گر نژین و ناخفتنه کا خوش پیشوازی خه لکی بکه و دگهل
 باخفه چونکی مروفی بانگخواز و ب تیه کی دگهل خه لکی باخفیت
 دی بیته نه گهری خو مه زن کرنی و دی خه لکی که ته جوین جوین
 کا چاوا نه فسا وی هه ز دکه ت، هنده کا دی که ته ئیماندار و هنده کا

کافر کهت و دی ژی دویر کهفیت و شه ری وان کهت، و ئه فیه خرابترین چه کی شهیتانیه بو دهروونان.

ب - خو نه مه زنکرن: ﴿وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا﴾ باب نیشا کور ی ریڅه ددهت کا دی چاوا ناف خه لکی بریڅه چیت، دبیزیت ی: دهم ی تو ب ریڅه دچی دفنا خو بلند نه که و خو ژ خه لکی بلند تر نه بی نه و د ریڅه چو نا خو دا چو فهرمانا ل که سی نه که، فی کاری بکه ن و فی نه که ن و ناف خه لکیرا بج ی و خو باده ی. و دبیزیت ه کور ی خو: خود ی هه ژ وی مرو فی ناکهت ی د ریڅه چو نا خو دا خو مه زن بکهت و دفن بلند بکهت.

پاشی دبیزیت ی ﴿وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ﴾ باب نیشا کور ی ددهت کو ریڅه چو نا دورست ئه وه یا نافنجی، نه یا ب له ز و نه یا نه رم. ج - نه بلند کرنا دهنگی: ﴿وَأَغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ﴾ ئانکو دهنگ ی خو نرمکه.

لوقمان ب شارمه زایا خو د ژیانیدا دزانی ت بلند کرنا دهنگی د ئاخفتنی دا ئان د دان و ستاندنا بی ئه نجامدا ژ سه نگ و ریزا بانگخواز و چاکسازی دئینیت ه خوار و گوهداریا خه لکی بو کی م دبیت و دهرگه هی ت شهیتانی ژ دره وی و رویمه تی ی بو قه دبن.

ژ بهر هند ی لوقمانی کور ی خو ئاگه هدار کر کو تنگ ژین و دژواری د دان و ستاندنا دگه ل خه لکی رهو شته کی خرابه، یی بهرام بهری وه بکهت ژ ی، ئه وه هر یی هشیار و سه رخو بیت و دهنگی وی یی

نافنجی بیت دا خه لکی های ژ دهنگی وی بیت و تی بگه هیت و باوهری پی بهیت و دهنگ بلندکرنا زیده د ئاخفتنیدا وهکی دهنگی کهری لی کری کو دهنکه کی بی رامن و نه گهره و یی نه خوشه بو گوها.

وانه و سه ربور:

- 1- دفت زاروک بیته شیره تکران و پهروهردهکران و بهری وان بدهنه کاریت باش.
- 2- وانه و سه ربوریت ژیانی بو خه لکه کی دی ژی بیته گرتن، ئان بیته نفیسن دا نه و ژی مفای ژی وهر بگرن.
- 3- پهروهردهکران یا پینگاف پینگاف بیت، توند و شدیای نه بیت، ب تایبه تی دهمی زاروک مه زن دبیت و تی دگه هیت.
- 4- هه لبرارتنا په یفتی جوان و کارتیکه ر کو دلیت گرتی پی بی نه فه کران و یی بهرام بهر ب باشرین شیوه گوهداریی بکه ت و پیفه بیته گریدان.
- 5- هه لبرارتنا دم و جهی هه زی بو پیشکیشکرنا شیره تان.
- 6- ئیکه مین تشت زاروک ل سه ر بیته پهروهردهکران، بیروباوهر ب شیوه یه کی ب سانه ی بو بیته گرتن.
- 7- فی رکران و پهروهردهکران پینگاف پینگاف بیت، تشتیت گشتی پاشی بهر فره ییت هه ر کار و نه رکه کی بی نه کرن.
- 8- دیارکرنا شیرکا ب خودی ل سه ر نه فسی، ئان خرابیا هه فپشکا بو خودی ل سه ر که سی و جفاکی و ری لی بی نه گرتن.

9. دیارکرنا شیانیٔ خودی یٔت مهزن و بی دویماهی ل عهرد و عهسمانا و د دهرووناندا، خواندنا ناف و سالوخت و سیمایٔ خودی یٔت پاک و بلند بو بنه جهکرنا بنه مایٔ بیروباوهریٔ دورست.

10. قویناغا ئیکٔ ژ پهرومردہیا زاروکی پشتی نیشادانا بیروباوهریٔ دورست، پهرومردہیا ب کریاره بو راستکرنا رهفتاریٔ وان، وهکی نفیژی، کو گرنگترین کاری په رستنیه و مروقی نیزیکی خودی دکهت و په یوهندیه کا به ردهوامه دگهل وی، و نفیژ ب خو ژی فەرمانه ب جهئینانا باشی و خو دویرئیخستن ژ خرابیی نه گهر ب دورستی بیته کرن.

11. پهرومردہکرن ل سهر فەرمانا کرنا باشی و خو دویرکرن ژ خرابیی و نهفه پیدفی زانینا تخویب و بنه مایٔ فی فەرمانینه.

12. نه رکه ل سهر ئوممه تی و کهسان فەرمانا (کرنا باشی و خو دویرئیخستن ژ خرابیی) بکه نه درویشمی خو و بی سستی و ب شیوه کی ریځخستی ب جه بین.

13. ژ بو نه جامدانا کارتیکرنی و گوهورینی د جقاکیدا، دقیت (فقه) زانستی یی فهرتر پاشی یی فهر و فقهی ژیاوری و فقهی هه فسه نگیان بینه خواندن.

14. بېنفرهه ل سهر بهلا و نهخوشیا، چونکی بانگخوازی بۆ ریكا خودی یا ب ستری و ئاستهنگ، و بیی ئیشاندن و نهخوشی نابیت.
15. پهرودردهکرنا کهسان ل سهر بهلا و نهخوشیان و بینا خو ل سهر فرههه بکهت، دا نهخوشییت ژ نشکه کیقه نهبنه ئهگهری لادان و کهفتنا وان.
16. وهك بهرههه فیهکا دهروونی بۆ بهرسینگگرتنا تهنگافیا بهری روی بدهت، ههمی کهس وهسیهتهکا بېنفرهه و خوړاگرتنی ل ئیک و دوو بکهن.
17. زانین و دهستنیشانکرنا باشی و خرابییت د ناف جقاکیدا ههین، و هاندانا پشتهفانیا باشیا بیته کرن و ب رژدی کار بیته کرن بۆ نههیلا نا خرابیان و ژ خرابییت بجویک دهست پی بکهت.
18. دژمنیا جقاکی نههیته کرن ژ بهر هندهك کاریت نهشهرعی ل سهر رابووین و مهزن بووین و ل نك وان بوویه بیروباوهر، دفییت نههیلا نا فان گونهها پینگاف پینگاف بیت.
19. خو دویرئیخستن ژ وان دهستویرییت بانگخوازی ژ هیز و رژدیا وی سست دکهن و ژ کاری وی دئیخن.
- ئهگهر دهستویری بۆ هندهکا دورست بن، بۆ مروقی پیشهنگ و خهك چاف لی بکهت دورست نینه، دفییت ئهو بهردهوام د رژد بن هندی نهخوشی و تهنگافی و تاقیکرنا وان یا نهخوش ژی بیت.

20. تېكهلى دگهل خهلكى ل وان جهيت ئهو لى كۆم دېن.
21. داخوازا خهلكى بو باشيى بېته كرن ب شيوهكى جوان و
ئاخفتهكا نهرم و ب گرثرين دا كارتېكرنى بكهت.
22. خو مهزن نه كرن ل سهر خهلكهكى دى، خو نه ل سهر
بيروباوهريت ته ژى بن، و دقيت ب جوانى و نهرمى دگهل
باخقى و بهرى خو ژى نهوهرگيرى.
23. كيشه ييت ناف جفاكى ب گرنگى بيته وهرگرتن و پشتا خو
نهدهنى و پشكداريا خهلكى بېته كرن د خوشى و نه خوشييت
واندا ب ريكييت رهوا.
24. بلا هاتن و چون گهلهك يا ب لهز نهبيت، يا نافنجى و ب
قايده بيت، چ نهو هاتن و چون ب پيا بيت ئان ب ترومبيلى
بيت، و دقيت ياسا و ريئماييت هاتن و چونى و ريكي بهرچاڤ
بيته وهرگرتن و چاڤ ل مروفييت زرتكه و دفن بلند و
خومه زنكه ر نههيته كرن دهاتن و چونيدا.
25. دويركهفتن ژ دفن بلندى و خومه زنكرنا سهر هندهكييت دى،
چونكى خودى قهنجيا دگهل ته كرى و متايهكى دنيايى يى
دايه ته، دقيت مروڤ خو بو خودى بشكيينيت و سوپاسيا وى
بكهت و بو مروڤان ژى يى نهرم و نزم بيت.
26. گهريان و گهشتهفانى ل باژير و وهلاتان.
27. مروڤ ل دهسپيكي خو چيكهت و پهرومردهكهت، پاشى ييت دى.

28. شیرت، بلا ئاخفتنه کا خوښ و کورت بیت و رامانه کا ئاشکرا و دورست بدهت. مروځی شیره تکار بلا وهستیان و عیجزی ژئ دیار نه بن.

29. مروځی شیره تکار و چاکساز ب چو شیوه یان نابیت دهنگی خو بلند بکهت دهمی دگهل هنده کیټ دی دناخفیت، ئان جره ی دگهل هنده کا بکهت، فیچا ژ ئارمانجا ئاخفتنا خو دهرکه فن.

و ژ خرابییټ دهنگ بلند کرنی:

ا. یی بهرام بهر تی ناگه هیت.

ب. ئاخفتن د نابقه را دوو که سا ب تنیدا دمینیت.

ج. بریندار کرنا یی بهرام بهر.

د. دی جفات ژ وی فهره فیت.

ه. د دهنگ بلند کرنیدا، سه رکه فتن بو که سیه نه بو هزرئ و بابته تی ئاخفتنییه.

و. یی بهرام بهر دی بهر سف و ریکیټ نه رخوا ب کار ئینیت.

ز. هزر و بابته تی ئاخفتنی ناگه هیته یی بهرام بهر.

ح. دبیته نه گهری ترانه پی کړن و لومه کړن و ئاخفتنیټ زفر.

30. ئهرکی فهرمانا ب باشی و دویرکه فتن ژ خرابیی ناف خه لکی به لاف کهت کو نه و ژی پی رابن.

31. قهنجی دگهل وی بیته کرن یی خرابیی بکهت، و دوعاییت باشی و ل خو زقرینی بو بیته کرن.

32- خرابی و خهله تییت خه لکی نه هینه ئاشکراکرن، هندی د شیاندا بیت بمین نهی.

33- دیارکړنا رولې بابې یی سهره کی د خیزانیډا، کو ئه وه ریقه به ریا فی دوزگه هی بجویک دکه ت ب هه فپشکی دگهل ییت دی.

34- بلا بزانی زاروکی ت و که سی ت دی چ دکهن، به لئ ل دویف نهی نیی ت وان نه چه و ئاشکرا نه که.

35- ده می نه خو شیه ک دگه هی ته مرو فی، نابیت ده ستا ژ بانگخوازی به رده ت، دفی ت یی به رده وام بیت، و ب گوهورینا ری ک و شیوازی.

36- بو ئه نجامدانا گوهورینا پی دفی د جفاکیدا، دفی ت هنده ک نه خشه یی ت ته کنیکی یی ت به روه دخت و هنده کی ت ستراتیجی یی ت دو م دری ژ بی نه دانان.

37- خو دویرئی خستنا ب ئیکجاری ژ گونه ه و خهله تییت ب تنی، چونکی هنده ی ئه و گونه ه یا بجویک بیت، ئه و شاهدی ته دبینیت، حاکمه ژ ی و چو ژ ی به رزه نابیت.

38- ئه گهر بانگخوازی و فه رمانا ب باشی و فه رمانا دویرکه فتن ژ خرابی هاته قه دهغه کرن، دی رهوشتی چاک کارتیکرنی ل خه لکی کهن، و باشی و سهره ده ریا باش دگهل خه لکی بانگخوازیه کا بی دهنکه.

هزرکړنا دوو

هزرکړن د چیروکا هه ردوو کوریت ئاده میدا

(نمونه یی چاکسازیی و یی خرابکاری)

چیرۆکه که نافه پړۆکا وی جیهان هه می فهگرت، چو جه و وهلات
 ل فی جیهانی هه می د قالا نین ژ گونه هباریا کوشتنی و توند و
 تیژی و زۆرداری، هه روه سا د قالا نین کو هندهکا پرۆژهی باشی
 و چاکسازیی هه بیت، و هندهکا دقیت ئافاکهن و هندهکا دقیت یی
 ئافاکری خرابکه، و هندهکا دقیت ل دویف یاسایا خودی کار
 بکه و هندهکا دقیت ل دویف یاسایا دارستانی، و هندهک داخووا
 جفاکه کی قالا ژ توند و تیژی دکه و هندهکی د داخووا
 ته په سه رکرن و تیرۆری دکه، و هندهک داخووا پیگریا ب رهوشتا
 دکه و هندهک داخووا جفاکه کی پویج و هه لوه شیای دکه.

چیرۆکا هه ردوو کوریت ئاده می (سلاف لی بن) دوو نمونه ییت
 مروفا پیشکشی مه دکهت، هابیل نمونه یی خیری و لیبۆرینی و
 باشی و ته قوایی و سه رکه فتن و سه رفه رازی و هزری و ئیه تا
 چاک و دان و ستاندنی و پیکشه ژیا نا ئاشتیانه و قه بیلکړنا یی
 بهرام بهر و ترسیانا ژ خودی دگهل هه بوونا ئارمانجه کی کار بو
 دکهت (پرۆژه کی شارستانی) بو دژیت و هیثیا وی ئه وه ب جه
 بینیت دویر ژ کوشتن و توند و تیژی و درویشمیته یسۆک ییت

بی بهرهم و مفا و جیهان ههمی یا پی هایدای و سپیدی و نیقاری دکهنه گازی ب ریکا که نالیت تیله فریونیت عسمانی.

نمونهیی دویی، قابیل: نمونهیی خرابی و دژمنکاری، توند و تیژی و کوشتن، تاوانا ریخستن و نیه تی خراب، گونه هباری چو هزریت گهش نه بن، چو پرژه ییت شارستانی نه بن، پیکه هزیان نک وی شهر و لیكدانن، ئارمانجا وی د ژیانیدا کوشتن و توند و تیژی و رشتنا خوینا هه ژارایه و ئهشکه نه جهدانا ته قوه دارایه، و ئه گهر خودان دهسته لات ژی بیت، دی تاوانیت خو ل ژیر درویشمی چاکسازیا نافخویی کهت.

و ئه و هه ردوو نمونه ئه فرو دهولهت و دهزگه ه و حزب و که سن. و ب دریژیا دیروکی چو ته خه ییت حفاکی، سیاسی، نابوری، رهوشه نبیری ژ فان هه ردوو نمونا د فالانین (نمونهیی چاکساز و نمونهیی خرابکار).

خودایی مه زن دبیریت: ﴿وَإِذْ عَلِمْنَا نَبَأَ ابْنِي آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ (27) لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لَتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لَأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ (28) إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ (29) فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ (30) فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُؤَارِي سَوْأَةَ أَخِيهِ قَالَ يَا وَيْلَتَا

أَعَجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُوَارِيَ سَوَآةَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ
النَّادِمِينَ ﴿المائدة 27-31﴾. ئانكو: سالوخی کوریت ئادهم ب
دورستی ل سهر وان بخوینه، ههر ئیکی ژ وان قوربانەك دابوو، ژ
ئیکی هاته وەرگرتن و ژ یی دی نه هاته وەرگرتن، [ئهوئی قوربانئ
وی نه هاتیه وەرگرتن] گوټ: بی گوومان ئەز دی ته کوژم. [برایئ
وی ئەهوئی قوربانئ وی هاتیه وەرگرتن] گوټ: هندی خودییه ب
راستی بهس ژ پارێزکاران وەردگریت. ئەگەر تو دەستی خو درێژ
کهیه من، دا من بکوژی، ئەز دەستی خو درێژ ناکەمه ته دا ته
بکوژم، ب راستی ئەز ژ خودایئ هەمی جیهانئ دترسم. و من
دقیق تو گونه‌ها من و خو هەلگری، و ببیه جەهنەمی. نئ هەر
ئەفەیه جزایئ سته‌مکاران. دلی وی گرت برایئ خو بکوژیت و
گوهداریا دلی خو کر و برایئ خو کوشت. فیجا بوو ژ وان ییت
خوسارەت. ئیدی خودی قرەك هنارت و ب دمی خو ئەرد کوڤلا، دا
نیشا بدەت کا دی چاوا تەرمی برایئ خو فەشی‌ریت، گوټ: خوئی ب
سەری من، من نه‌شیا ئەز وەکی فی قری ژ ی ب تەرمی برایئ خو
فەشی‌رم، فیجا بوو ژ پەشی‌مانان.

پروژەیی شارستانی

دەسپیکا نایه‌تا (27ئ): ﴿وَإِثْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأُ ابْنِي آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا
قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ﴾ مەملانییه ل دویف

پیښه ری ته قوایی، دهلیښا حیلې و ځاپاندې تیدا نینه، ژ بو دیارکړنا کی باشتره و کی حه قتره، دقیت ئه ه بهریکانه بیته کرن دا پشته فانی (ب ته قوایی) بیته گرتن و دی یی خوشتی بیت ل نک خودی و نک مروغان، چونکی پروژه کی شارستانی یی هه ی بو چاره سرکړنا هه می کی شه ییت جفاکی و هه می هوکاریت پیشکه فتنی و ژيانا خوش ژی ییت تیدا ههین، هه ر ژ ئارما حییت وی بهریکانی دوپاتکړنه کو یی خوشارهت چو پروژهییت شارستانی نین و ل بهر نینه هه بن ژی. ژ بهر هندی نه رازیبوونا وی ب ئه نجاما هه لویسته کی سروشتی بوو، وهک دهر برین ژ نه رازیبوونا خو، کوشتن کر و بوو شیوازی سهره دهریا وی یا نیکانه دگهل ژیوار و جفاکی خو. ژبلی کوشتنی هزا خو د چو ریکییت دیدا نه کر، چو ری نه دیتن خوشارهتیا خو پی چاره سرکهت و هه تک و شهرمزاریا خو پی بزفرینیت ژبلی کوشتنی.. ئه هه بوو ئه گهر کو خودی ژی رازی نه بیت و مروف ژی هه تا روژا قیامه تی ژی رازی نابن.

هزرکرن

نموونه یی نیکی: نموونه یی چاکسازیی:

نموونه یه که یی ب خودیقه گریدایه و ژ سزایا وی دترسیت، ب نیه ته کا خیری و کاریت چاک خو نیزیکي خودی دکهت، دهسته فتن و مهره میت دنیایی جهی خو د دلی ویدا ناگهن، و

کریاریت وی ژی هر وی راستی دسهلینن، خهم و خهباتا وی پهرستنا خودی ب تنییه، باراپتر هزر و کاری وی د دنیا ییدا هر بؤ ئاخره تییه، نمونه یه که دژیت بؤ ئافاکرنا ئاخره تا خو ب ریکا ئافاکرنا دنیای ب پرؤژه یه کی ریك و ئارمانج و نه خشه و بهرنامه ییت خو ییت ههین، ئارمانجا وی ژ وی پرؤژه ی به لافکرنا باشی و خیری و لیبورینییه و هندی یی ساخ بیت دی کارکته بؤ ب جهئینانا پرؤژه یی خو.

نمونه یی دووی: نمونه یی خرابکار و تیکدر:

نمونه یه که یی دویره ژ خودی، یی ب دنیا خوڤه مژویل، رؤژا قیامه تی و لیپرسینا وی بؤ وی نه خهمن، خهم و هزرا وی خو ل دنیای پیش بیخیت و خو ب شیان و تشتیت خو مه زن که ت، و هز و قیانیت خو ییت دهر وونی و لهشی تیر که ت ب ریکیت دورست و نه دورست، ب ریکیت د شیاندا و نه د شیاندا، خو نه گهر هز و مهره میت وی پیدفی کوشتن و نه شه که نه جدهان و دهر به دهر کرنی ژی بن، و خو ژی ناده ته پاش. نمونه یه که ل دنیای دژیت بؤ دنیای، و چو ئارمانجیت دی نینن، ژبلی خوشییت دنیای چو دی ل بهر نینه، نه گهر پرؤژه یه ک ژی هه بیت، یی کهرکریه دویف گهر و مهقه سیّت وی بؤ ب جهئینانا ئارمانجیت وی ییت که سی بلا براندنا مروڤا ژی تیدا بیت بهس نه و بگه هیته مهره میت خو.

چیکرنا ئاریشه یان :

شیوازه کی ب مهترسیه، ییت دهر وون لاواز و شکهستی ب کار
دئینن دهمی ری ل خرابییت وان دهیته گرتن ئان نه خوشی ب
سهریدا دهین، دی ئاریشه یا پهیدا کهت و سهروبهری ئالوز کهت و
تیك دمت دا خه لکه کی ساده وهسا تی بگه هینیت کو رهوشه کا ب
مهترسی و ئالوزه و ههمی تشتا ناراگریت و یا (سهروک) دبینیت
ئهو یا دورسته ژ جهئینانا بریاران و پهیدا کرن و ئازراندا ئاریشه
و تنگافیان و کورترن و دریژکرنا وان، کا چاوا جهنابی ریژدار
دبینیت.

(د. خالس چهله بی) دبیزیت: قورنایا پیروژ ب ریکا فهگیرانا
چیرۆکا ئامازه یا ب ههلویتیت خه لکی بهرامبه ر ئاریشه یان کری.
ههروهسا ئاریشه یه کا ب مهترسی ل دهسپیکا مروقاتیی رویدای، یا
فهگیرای. ئه وههفرکیه یا د نافبه را دوو کوریت ئاده میدا رویدای..
ئیك ژ وان د ئهرکی خودا سه رنه کهفت و ل خو نه زفری و گوته
یی بهرامبه ری خو: تو ئه گهر بووی، و هزر کر چاره سه رکرنا فی
ئاریشی ئه وه برایی خو ژ ریکا خو راکهت و نه هیلیت و گوئی:
﴿لَأَقْتُلَنَّكَ﴾ ئانکو: ئیلا ئه ز دی ته کوژم.

خو دویرکرن ژ توند و تیږی:

﴿لَنْ بَسَطَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ﴾ (المائدة: 28). ئانکو: نه گهر تو دهستی خو دريژ کهيه من، دا من بکوژی، نه ز دهستی خو دريژ ناکه مه ته دا ته بکوژم، ب راستی نه ز خودايی هه می جیهانی دترسم.

ئها ب فی رهنکی نمونه یی خیری و چاکسازیی ب پشتراستی ریکا دان و ستاندنا و ټيکگه هشتنی دگهل برایی خو ب کار ئينا دا وی ژ هزر و کریارا وی یا خراب بده ته پاش و ژ ناگری قورتال که ت دا پيکفه بو ناکارن و پيشکه فتنی بژين، چونکی ژ کار و رهوشتیت وی نه بوو که سی بکوژیت و گوټی: ﴿إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ﴾.

نه فیه ریبارا ناخن جيخوازی یا خودی فهرمان پی کری، ریبارا بانگخوازی ب دان و ستاندنی نارمانجدار و ناکه ر، ریبارا زهلال یا بی گو مان و شیلیاتی، هه فیه یقینا دگهل کریار و گوټنی وی دگونجیت، فیال بهر برایی خو دانیت دا ناگری شه ری و که رب و کینی د دلی برایی خو دا فهرمینیت دا پيکفه بژين و عهردی ناکه کن.

هه لېزارتنا ریکا کوشتنی:

کوشتن شیوازه که ههر نیکی یی بو خو ژ یی بهری خو وهرگرتی، ريکه که مروفیټ زوردار و دکتاتور دژی هه زار و بهلنگازا ب کار دئین و دژی بهرهنکارا و یټ ژ بن دهسته هلات و سیبه را

وان دهر دکهفن، کوشتن و گورپیت ب کومی و ئەشکه نجه دان و دهر به دهر کرن و تیر و رکرن ریکیت خودان به ریخودانیت بهرته ننگن، و خودان هز ریت بهرته ننگن کو دبینن کوشتن و توند و تیژی ئیکانه ریکن بو چاره سه ریی دا خرابی و کیماسییت خو پئی فه شیریت و نه سه ره کهفتنا خو بنخیفیت و بهرده و امیی بده ته زرتەکی و خو سه پاندنا خو ل سهر هه ژارا ب هاریکاریا دهسته ک و هه فالیت وی ییت ریکا وی دفه و ژیرن و خو ش دکهن دا پیکفه دهسته کهفتا ل سهر خو به لافکهن.

هندي تاوان گیرۆبن، ههر دی ئاشکرا بن:

﴿إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ﴾ ئانکو: و من دفت تو گونه ها من و خو هه لگری، و ببه جه هه نه می. نئ ههر ئەفه یه جزایی سته مکاران.

سهید قوتب (خودی ژی رازی بیت) دبیزیت: ئەها ب فی شیوهی نمونه یه کی جوانی و ناشتی و تهقوایی دهیته دارشتن د تهنگافترین هه لویستی و ژدانا مروفیدا، و ئەفه رژدیه که ل سهر بهرهفانیی ژیی زۆرداری لی دهیته کرن دژی یی زۆردار، وهک رازیبوون و دلخۆشی ب شیوازی وی یی نهرم و عهقلانه بهرامبه ر زۆرداریی، ههروهسا رازیبوون و دلخۆشیه ب تهقوایا دلی وی و ترسا وی ژ خودی. ئەه ئاخفتنا نهرم یا وهسا بوو، کهرب و کینا ب

هه لوه شینیت، و زکره شیئ سست کهت، و خرابیی راوه ستینیت، و پوسیده بی و تنگژینی ژ ئاستی وی بینیته خوار، و خودانی وی بزفرینیته ف قیانا براینی، و دلخوشیا ئیمانی، و هه سترن ب ته قوایی. به لی، نه و ئاخفتن تی را هندئ هه بوو و دگهل هندئ برایی باش ناگه هداری و ناگه هی ژی دانه برایی خو و گوئی: نه گهر تو دهستی خو دریز که یه سهر من دا من بکوژی نه ژ شیواز و رهوشتی من نه ز وه بکه م، فی هزری (کوشتن) جهی خو ل نک من نه کریه و ب ئیکجاری نه ز وی هزی ژی ناکه م ژ ترسیت خودیدا، نه کو نه ز نه شی م بکه م. و نه ز دی ته هیلم گونه ها کوشتنا من بکه فیته سهر ستویی ته دگهل گونه ها دی یا ته کری، کو ژ نه گهری وی، خودایی مه زن قوربان ژ ته قه بیل نه کری، و دی گونه ها ته یا زیده و دوباره بیت و سزا و نه شکه نه جه دانا ته یا زیده بیت.. ﴿وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ﴾ و نه ا نه وه سزایی زورداران.

نه ساخیا دهروونی:

﴿فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

(المائدة: 30). ئانکو دلی وی گرت برایی خو بکوژیت و گوهداریا

دلی خو کر و برایی خو کوشت. فیجا بوو ژ وان ییت خوساره ت.

که رب و کین و چاف پی نه رابوونی وهل خودانی خو کر کو تاوانا

خو یا بهری هنگی رژی ل سهر کری و کریه دلی خو، ب جه

بینیت، دان و ستاندن و تیگه هشتن دگهل وی یا بی مفا بوو، بیرئینانا وی ب گونه ها وی ژى چو پیقه نه هات، و ئەفه به لگه یه ل سهر دژواریا کهرب و کین و چاف پینه رابوونا وی، کو دل و عه قلی وی ییت داگیرکین و ریکیټ هزرکرن و ل خوژفرین ییت گرتین.

﴿فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ﴾ نه فسا وی کریارا کوشتنی بو خه ملاند و ری بو خوښ کر دا تاوانا خو ب جه بینیت، نه فسا وی ری بو فه وزارت هه تا گونه ه نك وی بوویه کاره کی ب ساناهی و چو ئاسته نگ و ریگر بو کریارا خو نه دیتن، و ئەفه هه می ژبه ر هندی بوو دا هه زا نه فسا خو ب سه ربیخیت و دا دیارکهت و بسه لنینیت کو ئەو دشیټ هه می ئاسته نگا ژ ریکا خو راکهت و بگه هیته نارمانجیټ خو، ژبه ر هندی پالده ری کوشتنی هه زا وی یا ئیکانه و شهف و روژ بوو.

نه چاری و لاوازیا بهرام بهر ئاریشه یان :

﴿فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُورِي سَوَاءَ أَخِيهِ قَالَ يَا وَيْلَتَا أَعَجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُورِي سَوَاءَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ﴾ (المائدة: 31). ئانکو: ئیدی خودی قهره ک هنارت و ب دمی خو ئه رد کو لا، دا نیشا بدهت کا دی چاوا ته رمی برایی خو فه شی ریت، گوټ: خو لی ب سه ری من، من نه شیا ئەز وه کی فی قری ژى بم ته رمی برایی خو فه شی رم، فیجا بوو ژ په شی مانان.

تاوئبارى كوزەك، خودانى ھزرا ويرانكەر، چو ريك و چارە نەديتن خو ژ شيوازيت تاوانا خو خلاس كەت و نەزانی چ ل تەرمى براىي خو بكەت، و بوو خەم و ھزرا وى يا شەق و روژا، ئينا خودى قەلەرەشكەك بو فرىكر، و بوچى قەلەرەشك؟ بانگخواز عەمرو خالد دىژيت: دا تەنسىقەك دگەل كىرارا وى يا كرىت و خراب ھەبىت، قەلەرەش كرىتترىن بالندەيە و دەنگى وى يى نەخوشە و نافى وى يى نەخوشە... ژ نوى قابىل ھاي ژ خو دبىت و پى دحەسىيت كا چەند نەزان و تىنەگەھشتىە، بەلى پىشتى بۆرى و پىشەمانى فايده ناكەت.

﴿فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ﴾ كىيىت تەفسىرى دىژن: پىشەمان بوو، چونكى ئەو كىرارا وى كرى چو مفا ژى نەديت و چو ب دەستقە نەھات، نەكو پىشەمان بوويە و تۆبە كرىە و ژ خودى ترسىايە.

وانە و سەرپۆر:

1. دڤىت دەستەكەكا پاك و بلند ھەبىت، ب تەقوا بن، دلسۆز بن، راستگۆ بن، د بى لايەن بن، برىارىت دادوهرىي بدەن ل سەر پروژەيىت پىشخستنى يىت ژ لايى ئاليىت ھەقركدار دەيىنە پىشكىشكرن د ھەمى بياڤاندا.

2. دڤىت جەماوەر يىت باشت و ب كىرھاتىتر بو برىقەبرنا كار و بارىت دنيايا خو ھەلبژىرن. چونكى ب وان دنيا دەيىتە ئافاكرن و ل ئاخەرتى سەرفەراز دىن.

3. ژبو نویکرنا ژيانی و پیښخستنا یی باشر و نه هیلانا مهندي و روتینی (سیاسی، جفاکی، ئابوری، پهرودرهیی... هتد) دفتیت سندوقیت هه لبرارتنا ببنه دادور ژبو ژیگرتنا یی باشر، یی پروژیه کی هزری یی پیښکهفتی و شارستانی هه، دا گوهورینه کا ته فگر د هه می بیافیت ژیانیدا بکته، نه گوهورین بهس بو گوهورینی بیت، دفتیت گوهورین بهرهف باشر بیت.

4. نه گهر پروژیه یی چاکسازیی هه بیت، دی هه ر تاگر و پشته فان هه بن، نه گهر پروژیه یی چاکسازیی نه ما و پروژیه کی تیکدر و خرابکار ل جهی وی هاته دانان، روژیت دهسته لاتی و دویمایا وی دی بنه دهر د و نه خوشی بو نه ویّت خودان بهرژه و هندی و گلهك ژ دهسته لاتی دخون، و دی دویمایا وی دهسته لاتی یا نیزیك و دلخوشکهر بیت بو جه ماوهری.

5. گازیه که بو بانگخوازیت نه فرو (کهس و دزگه ه و کوّمه لان) کو ریك و شیوازیت بیّنه گوهورین (نه خشه ییت ته کتیکي) و بنه ماییت نه گوهور (نه خشه ییت ستراتیجی) ب کار بینن بو سهرده ریی دگهل ییت دی.

ژ نایه تا پیروژ دیار دبیت کو (هابیل) خودان پروژیه کی نارمانجداره، وان و شیوازی دان و ستاندنا ب کار دئینا دویر ژ توند و تیژی و خرابیی بهرامبه ر خرابیی، و وی ددیت دان و

ستاندن و لیبۆرین باشرین ریکن بو تیگگه هشتن و گه هشتا
ئه نجامه کی ههردوو ئالی پی رازی بین.

6. پیگری ب بنه مایان ل دهمیت ئاسایی و نه خوشی و تهنگافیاندا
نیشانی دورستیا بوچۆن و ئارمانجییه، و ئه فه ژ سیماییت
جامیر و خودان هیژ و باوهرداره، د سهر هندیرا کو یی
بهرامبهر یی بهردهوام بوو ل سهر خرابی و سهر داجۆنا خو،
خۆراگرتن سهر بنه ماییت خییری و باشیی، ریکه بو ب
دهستفه ئینانا سهرکهفتنی چهند گیرۆ ببیت.

7. داخوازه که بو دانانا چهکی ب ئیکجاری و ژ دل دان و ستاندنا
بکه ن بو چاره سهرکرن ئاریشه یان. (د. خالس چه له بی) دبیزیت:
(رهوشه نبیریا مرو فایه تی ب دریزیا کاروانی خو، نه گه هشتیه
وی بنه مای قورئانی یی پیشکهفتی، ژبلی فان دهه سالییت
دویماهی. بهری نوکه دان و ستاندنی ئالییت ب شه ریک چۆی
ژ هندی بۆری هه ژمارا گولله یان و زیان و قوربانیا کیم که ن، و
بنه مای قورئانی داخواز دکهت چهکی ب ئیکجاری دانن و ب کار
نه ئینن خو مرن تیرا بیت، و ئه فه گوهورینه کا نمونه ییه د
هزرکرنیدا.

8. ب فیان و ب رژی گازی و داخوازی بو ریکا دورست بیته کرن،
ب شیوه یه کی نه رم، خو شیوازی یی بهرامبهر یی چاوا بیت، و
بلا پیغه مبه ر (سلاف لی بن) بو مه چافلیری باشیی بیت، و

نهغه وی ناکه هینیت کو هیژ د دهم و جهیت پیدفیدا نه هیته ب
کارئینان وهك دویماهی ریك و چاره سهری.

9. دمی ههفرکی د نافهبره نالییت لیکهفتیدا دژوار دبیت، دقیت
ههر نالیهك دهست ژ هندهك ژ ماف و داخوایت خو بهردت، دا
مافیت ههیی ژ دهست نهچن و زیان پتر لی نههین.

10. ییت تهکړه و ژبلی کوشتنی چو نوزان، چو هزر و رهفتاریت
دی نین، بریارا ئیکي و دویماهی کوشتن و تیرورکرنه و دان و
ستاندنا جهی خو نک وان نینه.

11. سهرکهفتنا تهکړهوان د نهخشه و پرؤژهییت واند ژبه
خرابی و خهلهتیا بهرههفی و رهفتاریت وان، و ئنیهتیت وان
ییت خراب، دی مروفتیت چاك و تهقوادر گونههبار کهن کو
ییت بووینه نهگهري نهسهرکهفتنا پرؤژهییت وان و نههیلايه
پیش بکهفن. ژبه ر هندی دی پیکولی کهن ب ههمی ریکا وان ژ
ریکا خو لادهن و دؤرپیچ کهن و تخویبا بو دانن.

12. شیوازی ﴿لَأُفْلِتَنَّ﴾ ئانکو: ئیلا دی ته کوژم، وی رامانی ددهت
کو دهستوور و یاسا ل نک وی ب چو ناچن، هیژ و توند و تیژی
نک وی بریارا ئیکانهیه، خو دهمی یاسایهك زی ههبت، یی
تهکړه و د سهر یاساییدایه، و یی ل وی هزری کو یاسا بو
هنديیه ههژار و بهرهنکاران تهپهسهرکهت و چارهنقیسی وان
بیخیته بن دهستی خو و خو پی ب هیژ بیخیت.

13. گوتنا قابیلی (ئایلا ته بکوژم) نیشانه کو کهرب و کین و خرابیی دلی وی یی داگیر کری و رهش کری، ژبه ر هندی رهفتارا وی یا دژوار و هوڤانه بوو بهرامبه ر خودانی دلی ساخلم.
14. پیگری ب بنه مایان و قوربانیدان د وی ریکیدا خو ئه گهر ب گیانی ژی بیت.
15. پیکولا چاره سه رکنا کیسه و ته نگافیان د ئالوزترین دهمدا ب شیوه یه کی نهرم و دویر ژ گهف و توند و تیژی.
16. فرمان ب باشیی و خودویرکرن ژ خرابیی ههتا دویماهی، و مه زکنا گونه ها گونه هکارا و دویرکه فتییت ریکا خودی.
17. گوتنا راستیی بهرامبه ر زورداره کی، مه سترین جیهاده، و بیرا وی ل گونه ه و خرابیی وی بیننه فیه به لکی پیشه مان ببیت و ل خو بزقریت.
18. کهرب و کین و چاف پینه رابوون پالده ری ب هیزن بو کرنا تاوانان. ئان کهرب و نه فیانا خو داریژنه هنده کا چونکی د باش و جوامیرن و داخوازا باشیی دکهن، و هزر دکهن هه بوونا وان ناف جفاکی گهفه بو وان و ئاسته نگن بو پروژهییت ته کروه و زوردار، خو ئاخفتنی ژی لی قه دهغه کهن و جهییت ئاخفتنی لی بگرن.
19. ئه وه فسا گوهدار بو شهیتانی دی کریاریت خراب و گونه ها بو خودانی خو جوان کهت و خه ملینیت و ریکی بو قه وه ژیریت

و گونته پېش چافیت وی بچویک کهت. ئەفه کارئ ویه بو
کوشتنا مروڤه کی، پا گونته هیټ بچویکتر هه ر ب چو حسیب
ناکهت.

20. مروڤیت ته که ره تووشی ئیشیت دهر وونی دبن، وه کی ئیشا
مه زنی، و ترسا ژ کهس و کارا، و ترسا ژ سه رنه کهفتنی، و
هزرگرن خرابیی، و دلخو شبوون ب رشتنا خوینی، هه ست ب
خوشیا کوشتنا یی به رامبه ر، دوو دی و دوریاتی، خو دیارگرن
و ته په سه رگرن کهس و کار و تاگران.

21. ریگرتن ل هزرگرن ناشتیانه یا به رهنکار، چونکی ریکا
هشیارگرن و فه ژاندنا هه ست و وژدانا جفاکیه، چونکی
ئیکه مین هزره خو ل بهر ئاستهنگا رادگریت هندی د مه زن
بن. و ب ریکا وی گوهورین چیدبن و هیقییت مله تیټ به لنگاز
ب جه دهین.

22. تیچون و خوساره تیا (قابیل)ی د دنیا یی و ئاخره تیټدا، ژ
ئه گه ری هزرا وی یا خه له ت و رژدیا وی ل سه ر ب جه ئینانا وی
هزری بوو، وی ددیټ ئەفه باشتین ریکا سه ره ده رییه، ئینا
بوو ژ خوساره تا، ژ خو خوساره ت بوو و به ری خو دا خرابترین
پاشه روژا، و ژ برایی خو یی باش و هاریکار خوساره ت بوو.

23. ژ سیما و رهوشتیټ زوردار و ته که ره وانه ل هه می جه و دهما
ئاریشه یا پهیدا دکه ن و بو خو دکه نه ئاستهنگ دا خه لکه کی

ساده باوهر ژ بریاریت وان بکەت ب هندهک ئاخفتن و درویشمیت دلسۆز و نشتیمان پهروهرانه.

24. توشبوونا ئیشا دەررونی یا ب مەترسی (دانپینه دان ب گونه ها خو) ئەف ئیشه پهیدا دبیت دەمی دل تزی کەرب و کین و چاڤ پینه رابوون بیت، هەتا وی رادهی کوشتنا ب کۆمی و گۆریت ب کۆمی ئەنجام بدەت، کو کاره ساتەکا مەزن و گەلەک نهینی ییت د پشتر هەین.

25. دیاربوونا نهشیان و لاوازی زۆرداری تەگرمو بهرامبەر راستییت نهگوهر، ئان راستییت دەستییت وی نهگههنی، ئان هیژەکه ژ شیان و زرتەکیا وی مەزنتره.

26. فەشارتتا تاوان و کیماسی و گونههان، ب زەحمەتتره ژ فەشارتتا تەرمییت بی گونههان، چونکی دی رۆژەک هییت تەرم بنه ئاخ، بەلێ تاوان و نهینی دمینن، و دەم راستی و پیلانا ئاشکرا دکەت.

27. زۆردار، خوسارەت، پییشهمان، ناف و سالۆخەت و قویناغین مروقی کوژەک تییرا دبۆریت. زۆرداری ل خو و یی بهرامبەر خو دکەت یی خوسارەتە د دنیا و ئاخەرتیدا، جفاکی خو ژ یی خوسارەت کری ب کوشتنا خودان دلێت باش و ئافاکەر، یی پییشهمانه، چونکی ئەو مەرەمییت وی قیاین ب وان تاوانانقە نههاتینه.

28. دبیت هاتنا قهله رهشکا نیشانهک بیت بو هاتنا هندهک مله تا
 ب (هزر و رهفتار) وهکی قهله رهشکا بن هر دهمی شهر و
 خرابی و ئاریشه د ناف جفاکیت موسلمانادا پهیدا ببن، دهمی
 زوردار دبنه دکتاتور و کهس نه بیت دهستی وی بگریت و ل
 تخویبهکی راوهستینیت، و نیشا بدهت کا چاوا سهردهری دگهل
 تنگافیان دهیته کرن، و پاشی وی مایتیکرنی بکهته ریکهک
 بو گوهورینی و هشیارکرن خه لکی.

29. ب هشیاری و عهقلانه سهردهری دگهل خه لکی بیته کرن، ب
 تایبهتی ییت هزر و رهئا وان نه دگهل مروقی، چونکی
 سهردهریا نهرم و عهقلانه دی وهل یی خه لهت کهت بیته
 مهیدانا دان و ستاندن و تیگگه هشتنی و عهقلی خو بدهته
 کاری د ههمی کیشه ییت ب زهحمهت و ئالوزدا.

30. داخوازه که کو گه لهک گرنگیی بدهینه ریك و هونه ریٹ
 په روده کرنا زاروکان، ل دویف ری و شیوازیٹ دم و جهی
 نهو لی دژین بگونجن، دویر ژ توند و تیژی.

مفا ژ فان ژیده را هاتیه وهرگرتن:

1. په رتوکا (قوانین التغير) د. خالس چه له بی.

2. ته فسیرا (في ظلال القرآن) سهید قوتب.

هزرکرن سببی

گه نده لیا سیاسی و ئابوری ب هزرکرنی د چیروکا

قاروونیدا

ژ چیرۆکیت گه له ک د قورنانا پیروژدا هاتیه به حسکر و دوباره کرن، چیرۆکا مووسا پیغه مبه ره (سلاقی ئی بن) هه ر ژ بوونا وی هه تا ژ نافچوونا فیرعه ونی و کا چ د نافبه را وی و مووسای و مله تی مووسایدا چی بوویه.

و ژ وان چیرۆکا ییت پیدفی مرۆف هه ر ژا خو تیدا بکه ت و ل سه ر راوه ستیت، چیرۆکا قاروونیه دگه ل مله تی وی و دگه ل مووسای (سلاقی ئی بن)، قاروون مرۆفه کی سه رداچوی و هیزه کا ئابوری یا مه زن بوو ل سه ر ده می خو، و بی گو مان هیز و ده سته لاته کا سیاسی یا مه زن د قه سرا فیرعه ونیقه هه بوو، و ب وی چه ندی پشتا وی یا موکوم بوو ب هیزا ئابوری و سیاسی، و سه نگا خو ل ده ف ده سته لاتی هه بوو، و ریژ و گوهدان بو ئاخفتنا وی هه بوو، و نوینه راتیا سه رداچویان دکر.

مووسا و پشته قانیی وی ژ ئیمانداران نوینه ریی ئالیی ئیمانی بوون، داخوازا خه لکی دکر بو په رستنا خودی ب شیره ت و ئاخفتنیی نه رم و جوان و بیرئینانا ئاخره تی و ژبیرنه کرنا به هه را خو ژ دنیا یی ل دو یف یا پیدفی، به لی ئالیی ئیکی یی سه رداچوی

ب توندی یی نه رازی و بهرهنګار بوو بۆ یاسا و گازیا ریګا خودی،
و خو ب سامان و نافداریا خو مهزن دکر، ئینا نهو چیبوو یا
چیبووی، خودی مهزن د قورنانا پیرۆزدا دبیریت: ﴿إِنَّ قَارُونَ كَانَ
مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَتَوَّ
بِالْعَصْبَةِ أُولِي الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ
(76) وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا
وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ (77) قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ
اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا
يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ (78) فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ
الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ
عَظِيمٍ (79) وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ
وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلْقَاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ (80) فَخَسَفْنَا بِهِ وَبَدَارِهِ الْأَرْضَ
فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ
(81) وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيَكَآنَ اللَّهُ يَسْطُرُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْ لَا أَنَّ مِنَ اللَّهِ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بَنَاءُ
وَيَكَآنَهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿ (القصص: 76-82).

دی هیین نایهت نایهت شروقه کهین:

نایهتا (76) ی: ﴿إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى﴾، قاروون ژ

ملهتی مووسای بوو نهوی مووسا بۆ هاتییه هنارتن.

1. قاروون نه ژ خه لکې مالا مووسای بوو، چونکی خه لکې مالا وی نهن ییت ئیماندار و باوهری ب په یاما وی ئینای، چونکی خه لکې مالی ل دویف پیقه ری ئیمانیه، نه یی کهس و کارا.
2. دبیت ژ وان بیت ییت ل دهسپیکې باوهری ب په یاما مووسای ئینای، پستی زهنگین بووی و زیر و سامانی وی تژی خزینا بووی، و یا داخوازا وی بو هاتیه کرن ژ بیرکر و ب سامانی خوځه مژویل بوو، و خو ژ حهقی و خیری دا پاش و ژ ریکا ئیماندارا دهرکهفت.

ههروهسا خودی دبیریت: ﴿وَأَتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولِي الْقُوَّةِ﴾. ئانکو: و مه هند گهنجخانه دابوونی، ههتا راکرنا کلیلیت وان ژی، بو دهسته کهکا ب هیزا زهلامان یا گران بوو.

1. خودی دهرگه هییت زهنگینیه کا زیده بو ځه کرن ژ زیر و زیف و کانزاییت ب بها.
2. زانین و شاره زاییه کا مهزن یا ب دهست خو ئیخستی ل دور ریکیټ کو مکرنا مالی.
3. زانین و شاره زاییه کا باش هه بوو د په یداکرنا ژیدهریټ مالی و په یداکرنا پرؤزه ییت بهر هه مئینانی و ریکیټ عمارکرن و پاراستنا سامانی.
4. کو میټ کریکارا و خولاما و هاریکاریټ نیژیکی وی کار دکر بو پاراستنا مالی وی و کلیلیټ خزینیټ وی.

5. زۆرداری و سەرداچونا قاروونی گەلەك یا زیڤدەبوو، و ژ ھەمی تخویبا دەرکەفتبوو، زۆرداری ل خو کر و ل ملەتی خو کر و ل سەر زیڤدەکر.

6. ھەمی ریکیت زەنگینیا ئابوری ب دەست خوڤە ئینان، ھەتا بوویە جەمسەری ئابوری یی ژ ھەمیا مەزنتەر، بەرامبەر جەمسەری سیاسی کو فیرەون بوو. و ھەردوو پیکڤە زالگەھی ل سەر بیافیئت ئابوری و بازاری و بازرگانیی کر، و زالگەھی ل سەر ھزر و عەقلی خەلکی یی سادە کر ئەوی ب وی ژیاوی گەندەلیی رازی بووی و خو بی دەنگ کری.

پاشی دبیژیت: ﴿إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ﴾: ئانکو: وەختی ملەتی وی [ئەویت باوەری ئینایین] گۆتی: د سەردا نەچە و بەتران نەبە، ب راستی خودی ھەژ بەترانان ناکەت.

1. ھندەك بانگخواز و خودیناس ناف ملەتی ھەبوون بێرا قاروونی ل خودی بینن، ھاریکاریت مووسای و برایی وی بوون (سلاقی ئی بن).

2. گۆتەنا وان: ﴿لَا تَفْرَحْ﴾ ئانکو: کەیفە خو خوڤ نەکە ب یا خودی دایە تە چونکی کەیفخوڤشیا تە یا سەرداچووانە و تە مافیئت خودی ییئت ژبیر کرین، ئەو کەیفخوڤشیە یا دبیتە ئەگەری زۆرداری و تەپەسەرکەرنا خەلکی، ئەو کەیفخوڤشیە یا زیان و نەخوڤی پی دگەھیتە ھەژار و بەلنگازا.

3. مله تی مووسای ل فیړی ئهون ییټ باوهری ب په یاما وی ئینای
ییټ رژد کو قاروونی بزفریننه سهر ریکا دورست، ئهون ییټ
دزانی کا دی چ ب سهری وی هیټ ئه گهر باوهری نه ئینیت، ئها
ئهون کوما ئیماندار، دهنگی خو بلند دکهن بو گوهورینا ژیواری و
راستکرنا ههر ئالیی خوار و خراب بووی.

4. دبیت هنده ک ژ مله تی نه د ئیماندار ژى بن، ئه ویت زوړداری
سهر داجونا قاروونی وهل وان کری د هه ژار و بی خودان بن،
چونکی قاروونی هه می ریکیټ ژیاری ییټ لی گرتین و دهستی خو
یی دانایه سهر. دهمی گو ه لی بووی ییټ ئیماندار چاوا دگهل
قاروونی دئاخفن، ژ دلی وان هات و ئه و ژى زیره ک بوون و ویریان
خو بدنه دگهل ریزا ئیماندارا. خودی مه زن دبیتیت: ﴿وَابْتَغِ فِيمَا
آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ
اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ﴾
ئانکو: و ب وی تشتی خودی دایه ته، ئاخره تی بخوازه و بارا خو ژ
دنیا یی ژى ژبیر نه که، و کا چاوا خودی قهنجی دگهل ته کریه، تو
ژى و هسا قهنجی [دگهل بهنده ییټ وی] بکه، و ل دویف خرابی
نه گهره، ب راستی خودی هه ژ خرابیکه ران ناکه ت.

1. هنده ک بانگخواز و خودیناس ل بهر دهستی مووسای و برای
وی په روه رده بوون، ژ نمونه ییټ پیشکه فتی بوون، ئهرکی خو
ب جه دئینا و په یاما خودی ب دورستی دگهلاند ب شیوه یه کی
جوان و قه بر، و هه فیه یشینا وان دگهل قاروونی باشتین به لگه یه.

2- بیرا قاروونی دئینا و ئاگه هدار دکر کو کارئ وی کارئ مروؤقیئت خرابه، ئه گهر باوهریئ نه ئینیت و پیگریئ پی نه کهت و مالی خو بو ئافه دانکرنا عهردی نه مه زیخیت و هاریکارا که سیئت پیدفی نه کهت.

3- بیرا قاروونی دئینا کو د مه زاختنیدا یئ هه فسه نگ بیت، و باشیئ دگهل خه لکی بکهت هه روه کی خودئ باشی دگهل کری.

4- قاروونی هزر دکر ئه و کارئ ئه و دکهت کارئ باش و چاکسازایه، به لئ ب دیتنا مروؤقیئت چاک ئه و ژ خرابکارایه، و ئه گهر یئ به رده وام بیت سهر کارئ خو دئ بیته ئه گهرئ به لاقبونا خرابیی د عهر دیدا، و دئ ئه و خرابی گه هیته مروؤفی و گیانه و هرا و گیای و داروباری و ههمی تشتا.

خودئ مه زن دبیزیت: ﴿قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي﴾ ئانکو: قاروونی گوئ: ب راستی [ئه ف زهنگینیه، و ئه ف ماله] من ب زانینا خو یئ پهیدا کری.

1. شانازیئ ب خو دبهت ب زانینی ﴿عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي﴾ من ئه فه ژ نک خو یا زانی و که سی نیشا من نه دایه، دانپیدانی ناکهت، و گوئ: من ئه ف مال و خزینه ههمی ب شیان و شاره زایی و تیگه هشتنا خو یئت کووم کرین، و که سی هاریکاریا من نه کریه و چو بههر تیدا نینن.

2- فیانا وی یا زیده بو مالی وی، ریکیئت هزرگرن ساخله م و رهفتاریئت دورست لی گرتن.

3. دانپیدان ب قهنجی و نیعمه تیټ خودی نه کر، و گوټ: ئەڤه مالى منه و من یی کوټم کرى و کهسى چو بههر و پشك تیدا نین، و ئەڤه جوړه کى کوفرى و سهر داجوئیه.

4. فیانا وی بو خوټمه زنگرنی و دفن بلدیى بهرام بهر جه ماوهری.

5. گوټنا وی ودهسا دیار دکهت کو د کارى خوټا پشستا خوټ کهسى راست ناکهت و نه فیټ دیار کهت.

6. فیانا وی بو خوټ دیار کړنى کو مروڤه کى مهزن و هه ییه وهل وی کر کو باوهری ب خودی نه ئینیت و نه په ریسیټ.

7. چونكى نهو یی ل وى باوهری دى نهو مال و سامان ییټ ب زانین و زهند و باسکیت خوټ کوټم کرین، ژ بهر هندى دگوټ: مایى کهسى د مالى من ناچیت و من ب تنى مافى هه ی چاوا من بشیت، ودهسا بهمه زیخم.

8. من ژ دهف خوټ ئەڤه یا زانى، ئانکو من مافى هه ی خه لکى بکه مه عه بدیت خوټ، و ههر تشتى وان هه بیت، قهنجیه که ژ من. خودى دبیریت: ﴿أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا﴾ ئانکو: ما وی نه دزانی کو ب راستى خودى بهرى وی، گه لهک مله تیټ ژ وی ب هیزتر و تیرمالتر، ییټ د هیلاک برین؟!

1. قاروونى ژ دره وڤه دگوټ: ئەز گه لهکى زانامه، بهلى زانستیت دیروکى و ژيان نامه ییټ مهزن و نافدارن و کهفتنا زوردار و

دکتاتوران همه می ژبیرکرن، نهویت بهری وی هاتین و کا چ ب سهری وان هاتیه ژبه ر کافری و مدهرکیا وان، همه می ژبیرکرن.

2. هه بوونا ییت ژ وی ب هیژتر، ییت ژ وی ب لهشکه ر و پشته فانتر، ییت ژ وی زانتر و زهنگینتر سزا و عه زابا خودی یا ب سهردا هاتی ژبه ر کافربوونا وان.

3. زانین و زهنگینیا خرابکاران نابنه ریگر کو سزا و عه زابا خودی ب سهردا نه هییت. و دبیت نهو سزا ژ نه گهری رهفتار و سهردهریا نه دورست بیت دگهل مالی و زانینی.

4. فیانا قاروونی بو مالی، ریکیټ هزرکرن ساخلم لی گرتن و بو خو وانه و سهربور ژ کهس و مله تیټ بهری وی هاتینه سزادان وهرنه گرتن.

﴿فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ﴾ نانکو: فیجا [جاره کی] قاروون ب خهمل و خیژ و کهشخه ییا خوټه، دهرکه فته ناف مله تی خو.

1. ژبو ټه شارتنا بی هیژی و لاوازیا خو ژ خه لکی و نیمانداران، قاروونی نه خشه یه ک دانا دا خه لکی مژویل و مهنده هوټ کهت و سهردا ببهت، ب زیړ و زینه تی خوټه دهرکه فته پیش چاټیت خه لکی دا چاټ و دلیت وان ب سوحیرینیت، ژ وان که سیټ مالی دنیا یی عه قل و دلیت وان تژی کرین.

2. پیش چاټکرنا هیزا ماددی و ئابوری، هزر دکر دی هزرا یی بهرامبه ر ئالوز کهت و دلی وی کریت و وی ژ په یاما وی ټه کهت.

3- دا خه لك پى مژویل ببیت و ئاگه ه ژ په یاما مووسای و پشته فانیت وی نه بیت.

4- ب وی کارى وی، دبیت قیابیت دلیت هنده ك پشته فانیت مووسای ییت باومریا وان لاواز بكیشته دویف تایى خو.
﴿قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ﴾ ئانكو: نهویت گه له ك هه ژ ژيانا دنیاى دكهن، گوتن: خوژی نهو تشتى خودى دایه قاروونى، دابایه مه ژى [ئانكوو خوژی نهو ژى وهكى وی زهنگین بباينه]، ب راستى نهو خودان شه نسه كى مه زنه.

1- جوړه كى مروفايه ل هه مى دهم و جها، و بارا پتر ژ خه لكينه خوژییت وان نهون وان ژى وهكى زهنگینا پاره و خزینه هه بان.
2- نهو جوړى مروفا باومریا وان یا سسته و د تهنگافیاندا یا د تهغه له قیدا و یا موکوم نینه.

3- و چیدبیت سالوخته تى چاف پى نه رابوونى سهر فى جورى بجه بهیت، و دوپات گر نهو خودان تالع و بهخته كى مه زنه.

4- هه سترکنا وان ب کیماسی ژبه ر هه ژاریا وان، ئان لاوازیان بهرامبه ر قاروونى.

5- دبیت نهغه نهو موونه ك بیت، تاقیکرنه ك بیت ژ خودى بو ئیماندارا، ب مال و زینه تى قاروونى ئیماندارا و ییت ئیمانان وان لاواز ژیک ئاشکرا كهت.

﴿وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلْقَاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ﴾. ئانکو: و ئه ویت تیگه هشتی گوئن: وهی بو هه وه، خه لاتى خودى بو وان ئه ویت باوه ری ئیناین و کار و کریاریت باش کرین چیتره [ژ دنیاى همی، نه به س ژ ئه فا خودى دایه قاروونى]، و کهس ناگه هیته فى خه لاتى [یان بو کهس ه لئا که فیت بگه هیتى]، ئه و نه بن ییت سه برکیش [ل سه ر عیباده تان، و هیلانا دلخوازیان].

1- جوړه کى دى حه قى و دورستى زانى و تى گه هشتن راستیا دنیاى و ئاخره تى زانى، و وان دزانی هنده ک ییت ههین دهر وونیت وان د لاوازن و ب فیانا دنیا ییقه د گریداینه.

2- جوړه کى مروفا دزانی ت ئاخره ت ب خیرتره و ئه و دى بو مروفى مینیت، نه مال و خزینه ییت قاروونى.

3- بانگخوازیت مله تى مووسای پشتی شیره ت ل قاروونى کرین - ب ئه رکی خو یى دمه وهی و ئیمانى رابوون، و شیره ت ل وان کرن ییت مال و خزینیت قاروونى عه قل و دلیت وان خاپان دین و ناگه هدارکرن کو باوه ریا دورست و ساخلم و کاریت باش دى مروفى ل دنیاى و ئاخره تى سه رفه راز کهن.

4- جوړه کى مروفا زانى رازیبوون ب یا خودى دایه مروفى باشتین چاره سه ریه بو به رسینگرتنا مال و زینه تى قاروونى.

5. دبیت ئەف بیرئینانە هەژمارا ییّت ئیماننا وان سست کیم کەت،
ژبەر هندی بانگخوازا گرنگیا کاریت باش دیار دکر بو دنیا ی و
ئاخرەتی، و گرنگی ددا ب هیژکرنا لای ئیمانی پشستی سستی
ئیمانی د دلی هەندەک موسلمانادا دیار بووی دەمی قاروون و مال
و زینەتی وی دیتی.

﴿فَخَسَفْنَا بِهِ وَبَدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُوهُ مِنْ دُونِ
اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُتَصَرِّينَ﴾ ئانکو: فیجا مه ئەو [مه خسه د
قاروون] ب مال و خانیکه، د ئەردیدا بره خوار، و وی چو
دەستەک نەبوون، غەیری خودی، هاریکاریا وی بکەن، و ئەو ب خو
ژی نەدشیا هاریکاریا خو بکەت.

1. ئەف گەردوونە ل دویف هەندەک یاساییت گەردوونی خودی بو
داناین دی ب ریقه چیت هەتا روژا قیامەتی.

2. خودی خفس ل قاروونی و مال و سامانی وی کر، وەک سزادان
ژبەر کاری وی یی خراب و زۆرداری و دفن بلندی و سەرداچوونا
وی، و کوفرا وی ب مووسای (سلافی بن) و پەياما وی.

3. پشتهفانیّت زۆردار ژ خەلکەکی سادە گەلەکن، چونکی
بەرژەوهندیّت هەفیشک ییّت هەین، بەلی دەمی پەيوەندی ب
چارەنقیسی وانقە هەبیت کەس کەسی نانیاسیت، قاروون
خودانی وی هیژی و وی سامانی دەمی لی قەومی و خودی خفس
لی کر، کەس نەبوو ب پەیفەکا ب تنی ژ بەرهفانیی ژ بکەت.

﴿وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيَكَانَ اللَّهُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَنْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بَنَّا وَيَكَانَهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾ ئانكو: و ئه ویت دوهی خوژی دخواست، شوینا قاروونی بانه [ئه فرۆ] یی دبیزن: ئاخ! [ئهو چ خوژی بوو، مه خواستی] هوسانه خودی بو هه بهندهیی بقییت ژ بهندهیی خو، رزقی وی به رفهره و کیم دکهت [ئانکوو دان و نه دانا رزقی، ب قه دریقه گریډای نینه]، و ئه گهر خودی کهره دگهل مه نه کربایه، دا مه زی د ئه ردیدا بهت، [فیجا په شیمان بوون، و گۆتن:] هه چکوو گاور سه رفه راز نابن.

1- دیارکرنا گرنگیا بیرئینانا ئیمانی، کا چاوا باوه ریا مهند و نغاندی د دلیت ئیمان سستادا گهش کر و بو خو تۆبه کر و ژ ئاخفتن و غه فله تا خو پی شه مان بوون دهمی چاره نقیسی قاروونی ب چا قییت خو دیتی کا چ لی هات و دویمایا وی گه هشتیه کیری. ب دورستی باوه ریا وان هات کو خودییه رزقی دده ته وی یی ئه و هه ز کهت و چو په یوه ندیا تالعی مروفا پیقه نینه، ب تنی بده سقه ئینانا مالییه ب کارئینانا ریک و ئه گهران، چونکی خودییه ددهت و ژی دستینیت، یی بقییت دی ددهتی و یی نه قییت نادهتی وهک ئه زموون و جهر باندنا هه ردوو جوړا.

2- قورتالبوونا باوه ردارا و سزادان و تیچوئا زوړداران یاسایه کا گه ردوونی یا خوداییه هه تا روژا قیامه تی دی هه بیت.

وانه و سهرېوړ:

- 1- داخوازا پېگړی ب په یاما خودی نافر زهنگینا و خودان دهسته لاتیټ سیاسی و ئابوړی بیټه کرن و ئهو ب سستیښه نه هیټه وهرگرتن و دست ژي نه هیټه بهردان.
- 2- ئه گهر یی خودان سامان و دهسته لات باوهری ب خودی نه بیت و پېگړی ب په یاما نه کهت، بی گویمان دی زوړداریی کهت و خه لکی ته په سهر کهت.
- 3- قاروونیت ئه فرؤ، دوزگه ه و کوپانییټ سامان د دهستدا و ریڅخراویټ ئابوړی و بازرگانینه ئه ویټ ماف و پارهیټ هه ژار و به لنگازا ل بن دهستی خو کووم دکهن ب ههر هه جهت و نافی هه بیت، ئان هاریکاریا وان دکهن ب ته زکیه و مهرجیت گران.
- 4- زالگه هیا چهند که سیټ کیم ژ زهنگینان ل سهر ماف و سامانی ب ملیونا که سان و ل ژيانا وان یا خوښ و سهر فه راز دبنه ئاسته نگ، و ئهم دبیین چهند دهفه ریټ ئه فریقیا و ئاسیا برس و هه ژاری و نه ساخی چهندا به لافه، و ئه گهری وان: دوله تیټ زهنگین و دهسته لاتیټ دکتاتوړ و گهنده لچی و کوپانییټ زهنگین و مافخوړن.
- 5- ب شیوه یه کی ئیکسهر ئان نه ئیکسهر سامان و زهنگینی به رده سیاسی تیښه دچیت، و پوشکداری د دارشتنا بریارا سیاسی و ئابوړیدا، دبیت ئه ف بابته نک گه له ک که سا یی به رزه بیت.

6. پاراستنا مالی گشتی و سامانی دوهلته ب نافی ئیمنایا گشتی،
ئان بهرژوهندیا مله تی، ئان ئیمنایا نه ته وهی، کو کهس چو
ژئ نه زانیت، و ئه فه خاپاندنه کا که فنه.

7. سیسته میته دهسته لاتیت دکتاتور و گنده لچی وهلاتییت خو
مزویل دکه ن ب هه لکه فتنیته: (هونه ری، ئاهه نگ، فیسته فاله،
به ریکانا، قه هره مانیت وهرزشی... هتد) دهمی بقیت هنده ک
بریارا سهر خه لکیرا ببورینن ئان هه ست ب مه ترسیه کی بکه ن،
ئان ل پشت دیوار و په ردا دهیته کرن ههر یا فه شارتی بیت و
ئاشکرا نه بیت.

9. هه می دهمای هنده ک هه بن به ره فانی ژ زورداری
سه رداچویی که ن، ئه وئ بهرژوهندیته مادی یته هه قپشک د
نافه را واندا هه ی.

10. د ته نگافی و نه خوشیاندا کهس پشته فانی که سی نینه،
چونکی سوژا بهرژوهندیا نامینیت، و دبیت هنده ک ژ وان پیلانا
بو ئیک و دوو ب بهرزه یقه راجینن.

11. هه بوونا کو مه کا باوهردار ل هه می جه و دهمای دورست هه ر
خو بکه ت و ب چافی رازیبوونی بهرئ خو بده ته کار و باران، و
بهرژوهندیا جه ماوهری پیش بهرژوهندیا خو دئیخیت.

12. په روه رده کرنا بانگخو ازان ل سهر شیوازی دان و ستاندنا و
هزرکرنا نه رم و تیگه هشتن.

13- دوپاتی ل سهر په روه رده کرنا ئیمانی و گیانی دگهل
په روه رده کرنا دمه وی و رهفتار و کاریت چاک.

14- نهو دلخوشیا بزاقا دلی و هزرکرنی زیده کت، دلخوشیا ژ
نه نجامیت کاریت باش پهیدا دبیت، که یفخوشیه کا پیدفیه، بهلی
نهو که یفخوشیا ناخره تی ژ بیرا مروفی دبهت و دبیته نه گهری
خومه زنکرن و سهر داجونی، که یفخوشیه کا خرابه.

15- کو مکرنا مالی ریکه که بو ئارمانجی، نه ئارمانج ب خویه.

16- دهمی زهنگین ژ خودی دویر دکه فیت، هزر دکهت وی ب
شاره زایی و زیره کیا خو نهو پاره ییت کو مکرین، و خودی
هاریکاریا وی نه کریه و مای وی تی ناچیت!

17- زانینه دبیته نه گهری په یدابوونا هیزا سیاسی و ئابوری و
پشکداریی د ئافاکرنا شارستانیه تادا دکهت.

18- مه زاختنا زیده و ئیسراف ژ گرنگترین و کارتیکه رترین
نه گهریت کهفتنا کهس و کو م و ملهت و دهوله تايه، ب تايه تی
نه گهر نهو ئیسراف ژ سهری دهسته لاتا سیاسی و ئابوری دهست
پی بکهت، دی دویمای پتر یا نیزیک بیت.

19- ییت باوه ریا وان سست و لاواز هز دکهن کا زهنگینا چ مال و
خزینه و (ترومبیل و عهر د و قه سر و پاره د به نقادا) هه نه،
وان ژی هه بیت، چونکی هزر دکهن تالعی وان یی باشه و خودی
باشی یا بو فیای.

20. ژیی زۆرداریی یی کورته هندی دریژ ببیت و بیته پنی کرن.
21. دویمایا قاروونی دهرس و سهرېوړهکه بو هر دهولهت و کهس و دهمزگهه و حزب و دکتاتور و زۆردارا ههتا روژا قیامهتی.
22. خودی قاروون ب مالی ویشه تی بر، دا ییت پشتی وی ههفرکیی سهر دنیایی نهکه، فیجا چهند قاروون پهیدا بن و ناخرهتی ژبیر بکه و نهو پتر ژ قاروونی ب دنیاییشه د مژویل بن.
23. نهفرۆ دهمی خودی ری خوش دکهت بو ژ نافبرنا قاروونهکی هندهک جارا مالی وی دهیلت، دا ییت پشتی وی بجهربینیت کا دی چاوا خو ب سهر مالیدا گرن و ژ بن بهن و شهري سهره که، و کهس ژ وی ههفرکیی قورتال نابیت و ههر ئیک دی پیکولی کهت پتر ب دهست خوڤه ببهت.
24. ههبوونا کوما باومرداران، یا زانا و هزرمهند کو بشیت ههلویستا شروڤهکهت و نهجاما بزانیته.
25. ههبوونا کوما باومردار یا رژد ل سهر بانگخوازیی کو بهری خهلهکهکی دوودل و بهرزه بدهنه ریکا راست، دهمی تهنگافی و ههفرکییت دهروونی و جفاکی و ئابوری د ناف ملهتادا پهیدا دبن.
26. بهلافکرنا هزرا نافنجخوازیی دویر ژ توند و تیژی و دهرکهفتنا ژ ریکی، ب ریك و شیوازیته بهردهست و دشیاندا.
27. نهگهر باومریا ب خودی و تهقوا دگهل زانیی نهبیت، دی بیته نهگهری کافر بوون و نهنیاسینا خودی.

28. پیدفیه هندهك كهس (كۆمهك) ناف مله تی هه بیت فه رمانا

خه لکی ب باشیی بکهت و بهری وان ژ خرابیی وهرگیریت.

29. دقیت کۆمهك ئان دهستهكهك ئان دهمگههك هه بیت بیژیته

یی زهنگین: ته ئهفه ژ کیفه ئینایه؟ ب تایبه تی ئه گهر وی

زهنگینی جههکی بلند د دهسته لاتییدا هه بیت و بهری هنگی

یی زهنگین نه بیت، دقیت لیپرسین و دادگه هکرنا وی ل دويف

یاسایی بیته کرن.

30. مروفی باوهردار دهلیفه و هه لکهفتنا ب دهرهت وهرگیریت کو

بیرا خه لکی ل ریکا خودی بینیت و بهری وان بدهته تهقوایی.

31. خودی مال و زینه تی دنیایی ددهته یی باوهردار و یی کافر

دهمی ریک و ئه گهرا ب کار دئینیت.

32. دهمی تهنگافی و رهوشتیئ ئالوز پهیدا دبن، دقیت کۆما

باوهردار گرنگیی بدهته په رومردهیا نافخویی و پاراستنا

ئهندامان و کیمرنا هه ژمارا ییت ب ریکیفه دکهفن.

33. هه فسهنگی بیته کرن د نافبهرا کارئ دنیایی و یی ئاخهرتییدا

و چو ژ وان ل سهر یی دی زال نه بیت.

34. ب هیژکرنا ئابوریا نافخویی و چیکرنا هه می پیدفیان بو

خوراگرتن و بهر سینگگرتنا حاله تیئ گرانیی و کیمبوونا مالی

د خزینیدا، ئان ههر تهنگافیه کا مالی و ئابوری ل سهر ئاستی

جیهانی پهیدا دبیت.

35. په رومرده کرن ب رویدانا باشتړین پشته فانیه بۆ کۆما باومردار و ب هیزکړنا ریژیټ نافخوویی و دیارکړنا زهلامیټ خوراکر و بانگخواز و سهرکرده.

36. کۆما سهرکهفتی نهوه یا دهلیقی بدهته وان یټ ب ریکیڅه کهفتین کو جارهکا دی بزقرنه ناف ریژیټ کۆم، و پستی ژ بریار و رژدیا وان پشت راست ببن.

37. خوراکرتن بهرامبر بهلا و نهخویشیان، پیدفی باومریهکا خورستییه د دلټ په رومرده کړیدا.

38. کهفتن د ریکا دعوئ و باومرییدا، یاسایهکا ژیانیه ههتا روژا قیامهتی دی هر هه بیت، ژبه ر هندئ دفیټ نهگهریټ کهفتن بینه زانین ژبو چاره سهرکړن.

39. یا گرنگه هیزا باومریی د دلټ بانگخوازاندا هر بمینیت یا گهش و گهرم، دا بشین ب ئهرکی خو یی دعوئ راببن، و نهفه پیدفی هزرکرن و لیزفرینایه هر کهسهک دگهل خو ئان کوم ببن و لی بگهرن کا چ یا پیدفییه بکهن و بیژن، و ژیانامهییټ مروفتیټ چاک بخوینن کا سهردهریا وان دگهل دنیایی یاچاوا بوو.

40. خو شارهزاکرن و ب نافقه چوئا جیهانا بازرگانیی و مالی، و ئهرکهکه پیدفییه بۆ پهیداکړنا پارهی پیدفی بۆ کهسی و کۆم. و بۆ وی مهردمی، دفیټ شارهزاییټ دلیاک و تهقوادر پی راببن.

41. په وروډه کرنا بانگخوازا بهری همیا، پاشی په وروډه کرنا باوډدارا همیا ل سهر رازیبوون ب یا خودی کریه رزقی وی ژ مال و سامانی دنیایی، چ هه ژاری بیت ئان زهنگینی. و یا ژ همیا پتر ژی ترسین: خودی دهرگه هیئت خیړی بهرکه تی و بهر فره هیئ فه که ت، فیجا هه ما بخوون و ژ کاری دنیایی و ئاخره تی پالقه دهن و سست ببن و ل دویماهیئ ژ ریکی دهرکه فن، ب تایبه تی نه گهر ده سپیکا وان نه یا دورست بیت.
42. په وروډه کرنا بانگخوازان ل سهر فقهي هه فسه نگی د نافه را دنیایی و ئاخره تی دا، چونکی بارا پتر نه ویت ب ریکیفه دکه فن، ژ نه گهریت مالیه، ئان ئیک ژ ریکیئت کو مکرنا مالیه.
43. دبیت د فی سهرده میدا سزادان و تیبرنا زوړدار و گاوران ب گه له ک شیوه یان بیت، نه گهر قاروونی مووسای خودی خفس لی کر بیت، گه له ک قاروونیت دی د دیروکیدا ب رهنه گه کی دی ییت تیچوین، و نه فرو چهند د مشه نه نه ویت دبیزن: ﴿إِنَّمَا أُوتِیْتُهُ عَلٰی عِلْمٍ عِنْدِی﴾ ئانکو: من نه ف پاره و سامانه ییت ب زانین و شاره زاییا خو کو م کرین، و نه ب منه ت و قه نجی و هاریکاریا که سییه، و مای که سی تی ناچیت چاوا ب مه زیخم!
44. دیارنه کرنا نافی بانگخوازان کو نه و هه ز نه که ن ناف خه لکی نافدار ببن نیشانی هندیه د دلسوزن و د راستن دگهل خودی.
45. قورتالبوونا ئیماندارا و سزادان و ژنافرنا زوړداران یا بهرده وامه هه تا روژا قیامه تی.

هزرکرن چاری

هزرکرن د چیروکا هرسی پیغه مبه راندا

بانگخوازی بو ریکا خودی پیدفی گه له ک کار و شیانیت بهر دمه وامه بو بهر سینگرتنا هیرش و پیلانیت دژی ئیسلامی و موسلمانا دهینه راجاندن ب هنده ک نافیت نه خشاندى و تهیسوک دویر ژ ریکا خودی، وهکی کونگره ییت گه شه کرنا ئاکنجیان، و کونگره ییت ئازاد کرنا ژنی، و کونگره ییت نه هیلانا تیرووی و... هتد.

و ژبلی هزر و پروژره و سیاسه تییت ئاینی ئیسلامی دکهنه دژمنی ژماره ئیک بو روژ ئافای و دقیت ب ههمی ریکا بهر سینگ لی بیته گرتن، ب تایبه تی هزریت (هنگتوون) و (فوکویاما) و ههر دوو په رتوکی و ان: هه فرکیا شارستانیه تا و دویمایا دیروکی.

یی ئه فرو هزرا خو د سهروبهری موسلماندا بکته، ب تایبه تی دهولهت و حوکمه تا، دی بینیت ههروهکی د تارییدا د هشیارن و ل بهر روئاهی د نفستینه، ژ رهوش و ژیواریت خو د دویرن و ب کورسیکا دهسته لاتیقه د مژویلن کا دی چهند سالا شین حوکمی خو بهر دمه وام کهن و ریکی ل بهر هنگاریت خو گرن ب کوشتنی و بهر فره هکرنا گرتیخانا و بهر ته هنگرنا ئازادیا دهر برینی و تخویدانا رهوشه نیر و هزرمه ندان، و ئه گهر گازییت ئیکگرتن و

ئیکیزیی هاتنه راگه هاندن، دی سهد هه جهتا گرن و ئاستهنگا بو دانن، و پستی هنگی هزرا خو ژی د وان بابتهادا ناکهن.

دهمی مه هزرا خو د چیروکا ههرسی پیغه مبه راندا کری، مه دیت چاوا ههرسی بوونه ئیک هیز و ههر ئیک پشته فان بو یی دی، دا په یاما ئیککرن و په رستنا خودی بگه هینن خه لکی وی گوندی ئان باژیی، ﴿فَعَزَّزْنَا﴾ ئانکو: مه ئه و ب هیز ئیخستن، دا بشین بهر سینگ بهر هی نه حه قیی و مدهرکیا وان بگرن، دا کارتیکرن ب هیزتر و باشر بیت، روئکرنا په یامی روئ و ئاشکراتر بیت. خهم و هزرا ههرسیان گه هاندنا په یامی بوو ب شیوهیه کی روئ و ئاشکرا هندی بهر سینگگرتن یا دژوار بیت و سه روبه ری وان ته نگاف ببیت.

خودایی مه زن دبیریت: ﴿وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ (13) إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُم مُّرْسَلُونَ (14) قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذُوبُونَ (15) قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُم لَمُرْسَلُونَ (16) وَمَا عَلَيْنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ (17) قَالُوا إِنَّا نَطَّيَّرُكُمْ بِكُم لَنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ (18) قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ أَنْ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ﴾ (یس: 13-19).

دا نایهت نایهت شروقه بکهین:

﴿وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ﴾ ئانکو: [ههی موحه ممه د] بو قورهشیان سه رهاتیا خه لکی وی گوندی

[گوندى ئهنتاكيا، ئهوى نوكه دكه فېته توركيا] فه گېره، وهختى پېغه مېهر بو هاتين.

1- چو گوند و باژير نينن ئيلا كه سهك هه بوويه خه لك يى ژ خرابيا دايه پاش و ژ سزاي خودى ترساندين و بهرى وان يى دايه گوهدارى و په رستنا خودى.

2- خودى مه زن ئه و باژير نه هيللا ل سهر وى ره وشا خراب يا ئه و تيدا، دا رۇزا قيامه تى چو هه جهت بو نه مينن.

3- ههر سى پېغه مېهر بو خه لكى باژيرى ب گشتى هاتنه هنارتن و بو مه زن و رېقه به ريت گوندى ب تاي به تى، چونكى ب موسلمان بوونا وان بارا پتر خه لكى گوندى ئان هه مى دى موسلمان بن.

4- زارافى ﴿الْقَرِيَّةِ﴾ د قورنائيدا بو جفاكيت مروفا ييت مه زن هاتيه گوتن كو ريكييت ژياره كا خو ش لى هه ين، ل دويف وى ده مى.

5- مه زنييت باژيرى ئه ون ييت ده سته هلاتى ب رېقه دبه ن و ل سهر خه لكى زال بووين.

6- مه زن و رېقه به ريت باژيرى رى ل په ياما خودى دگرت دا نه گه هيته خه لكى، و ئاسته نگ بو ددانان، و كريتي و نه وه يى ب دويفقه د نان دا خه لكى ژ په يامى و په يامدارا بده نه پاش.

﴿إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا﴾. ئانكو: وهختى مه دوو [پېغه مېهر] بو وان هنارتين، و وان هه ردوو دره وين دانايين.

1. گه هاندنا په یاما خودی پیدفی خو وستاندن و هه فگرتنینه، و پتر ژ ریک و شیواز هکی بیت ب کارئینان بو ب ساناهی کرنا گه هشتنا نارمانجی.

2. ﴿اَتْنِیْنَ﴾ ئانکو: دوو، هه ر ئیک پشته فانی ی دی بیت، و هاریکاریا ئیک و دوو بکه د گه هاندنا په یامیدا. (دوو) دبیت گوندی بو خو لیکفه کهن، هه ر ئیک بجیته ره خه کی. (دوو) هه ر ئیک بو کارا کرنا ئه رکی وان، و کیم کرنا دهمی و زحمه تی د گه هاندنیدا.

(دوو) هه ر ئیک بیرا ی دی بینیت و پشته فانی وی بکه ت بو بهر سینگرتنا هه فرکی و مدهرکیا خه لکی.

(دوو) خو را گرتنا هه ردوو پیغه مبه را و پشتدانا خه لکی باژیری دا چو بهر سقی توند و خراب ژ دهر نه که فن.

﴿فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ﴾ ئانکو: مه ی سیی بو پشته فانی وان هنارت.

1- ب هیز کرنا بهر هی پیغه مبه ری ت خودی ب پشته فانی و هاریکاریی بهرام بهر کافر بوون و مدهرکیا خه لکی باژیری.

2- دوپاتی ل سهر گه هاندنا په یامی، دا پشتی هنگی خه لکی باژیری چو هه جه ت نه مینن.

3. نیشانه ل سهر هه بوونا بهر هنگاریه کا توند و دژوار.

4. نیشانه کو سزادان یا نیزیک بووی، و ئه فه ئاگه هیا دویماهی ییه بو وان.

5. داخوזהکه بو ئیکرنا ریژ و هیزان بو بهرسینگرتنا بهرهیی سهرداچویی، و گه هاندن یا ریڅخستی و پیڅقه بیت.

6. رژدیا پیغه مبهران کو خه لک بیڼه سهر ریڅا دورست و ژ ئاگری قورتال بن.

7. نیشانه ل سهر هه بوونا گه له ک پسیار و دویفچوون و هزریت شیلی نک خه لکی باژیری.

﴿فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمْ مُرْسَلُونَ﴾ ئانکو: و گوتن: ب راستی ئهم بو هه وه ییت هاتینه هنارتن.

ب ئیک دهنګ و ب سهر بلندی و رژدی ل سهر موسلمان بوونا خه لکی، بلا یی دویر و نیژیک، و بلا ئه ف دهنګه ژ په رده و تخویبیت دهمی و جهی دهر باز ببیت، و باش بزائن ئهی خه لکی فی باژیری خودی ئهم بو هه وه ب تنی ییت هنارتین دا هه وه ژ سزایا وی بترسینین و باوه ری ب گازی مه بینن.

﴿قَالُوا مَا أَنتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا﴾ ئانکو: [خه لکی ئه ناکیا] گوتن: ب راستی هوین ژی مروفن و هکی مه.

1. ئه ف دهمی دیروکی ئه ف ئاخفتنه دهیته گوتن و هه تا روژا قیامه تی، دی هیته دوباره کرن، پیغه ره کی خه له ته، بهرهنګاریت دینی خودی خو و خه لکه کی دی پی دخاپینن... د بهرهنګارن کو پیغه مبهر مروفن، ره قینه که ژ راستی و ژیواری، و بهر هفانیه ژ نه حه قیا وان، ژ بهر هندی بو خو ترانه پی دکر و دگوت:

چیدبیت پیغه مبه ر ژی هر ژ مروفا بن، و دقیت پیغه مبه ر ژ ملیاکه تان بن. و نهغه به لگه یه ل سهر لاوازی نافخوی و رهفینا وان یا دهر وونی.

2. پیغه مبه ر ژ ره گه زی وان و ژ مله تی وان و ب زمانی وان دناخفن، دخون و فهدخون و د نغن و ژنا دنین، نه گه ر پیغه مبه ر نه ژ رهنګ و سروشتی مروفان بان، دا به رهنګاری دژوارتر بیت ژبه ر جودا هیا له شی ژی.

﴿وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ﴾ نانکو: [خه لکی نه ناکیا] گوتن: ب راستی هوین ژی مروفن و هکی مه، و خودایی دلوفان چو تشتی و هسا نه هنارتیه [هوین پی ژ مه چیتر بن]، و هوین ژ دره وی پیقه تر نابیزن.

1. دانپیدانا وان ب هه بوونا خودییه کی ناقی وی رحمانه، و نهو پیغه مبه را دهنیریت.

2. گوتنه پیغه مبه را هوین دره وا دکهن و باوهری ب په یاما نهو پی هاتین نه ئینا، و دوپاتی ل سهر دره وی دکر د هه ردوو به رسینګر تناندا.

3. باوهریا وان نهو بوو کو هه رسی پیغه مبه ر دره وا دکهن، چونکی ناخفتنا وان تشته کی نوییه و بهری هنگی گو ه لی نه بوویه و بهروفازی هه ز و بیروباوهریت وایه.

﴿قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ﴾ نانکو: گوټن: خودایي مه
دزانيت ئهم بؤ هه وه ييت هاتينه هنارتن [ئه گهر ئهم درهوين
باينه خودي بؤ مه نه دهیلا].

دوپاتيه کا ديه ل سهر راستيا په ياما وان و نارمانجيټ وان،
دگوټني گه لي مله تي مه ئهم راستي بؤ هه وه دبيريټين، ئه گهر هوين
مه دانن درهوين، خودي دزانيت ئهم راستيټريټين و بؤ هه وه ييت
هاتينه هنارتن، گونه هبارګرد و ئاخفتنيټ هه وه کاريټګرني ل مه
ناګه ن.

﴿وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾ نانکو: و ژ ګه هاندنا في په ياما
ئاشکه راکه ر پيټه تر، تشته کي دي ل سهر مه نينه [و ئه فه مه
ګه هاند].

1- ئه فه يه ئه رکي پيغه مبه ر و بانګخوازن، ب تني ګه هاندنا
په ياميټه ب باشي، و ب هه مي ريکيټ به رده ست و د شياندا و د
هه ژي و ګونجايي بؤ وي ده مي، ګازيه که بؤ به لافکرنا هزرا
نافنجيخواز يا دوير ژ توند و تيژي و ترساندنې، ئه ف ګه هاندنه
پيدفي ريکيټ روټ و ئاشکرايه و چو توژ و شيليټي ل سهر
نه بيت و هزريټ خه له ت نک که سي نه مينن، پستي باوه ريټ پي
دئينن دا به ر هفانيټ ژ وي هزري و ګازيټ بګه ن هه ر ده مي د
دليټ و اندا بنه جه بوو و ژي پشت راست بوون.

2. ب تنی یا ل سهر مه گه هاندنا په یامییه بی سستی و کیماسی دا ژ سزایی خودی قورتال ببین، و مه ماف نینه خورتی ل هه وه بکهین دا باوهری ب گازی مه بین، چونکی ئه فقه نه ژ کار و رهوشتی مهیه، باوهریا ب خورتی جهی خو د دلیدا ناکهت و چو بهرهم پیقه ناهیت، و ههر دهمی ئه و خورتی رابوو ئان دهلیقه یه ک بو هه لکهفت، دی دژاتیا وی باوهری کت. ژ بهر هندئ باشرین ری ک تیگه هاندنا عه قلایه و فه کرنا دلیت گرتیه ب گو تاره کا جوان و نه رم و رهوان و ب هیژ و ب هزر و بهلگه یان.

﴿قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ﴾ ئانکو: و گوئن: [گه لی هنارتیان] ب راستی ئه م بی و دهغریا (بی ئیغبالیا) خو ژ هه وه دبیین.

خه لکی ده سپیگر بهر هقانیی ژ لاوازی خو بکهن، چونکی چو هیژ و ئاخفتنا بنه جه بهرام بهر پیغه مبه ران نه بوو، ئینا رابوو گازنده ژئ کرن و گوئنئ هوین ئه گهری ت به لا و نه خوشیانه ب سهرئ مه دا هاتین، و هزر دکر ئه گهر پیغه مبه ر نه بانه ئاریشه و نه خوشی ب سهری نه دهاتن.

﴿لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُم مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ ئانکو: و ئه گهر هوین فی نه هیلن ئه فا هوین دبیرن و هوین بهس نه کهن، ب راستی دی هه وه بهر باران کهین، و دی ئی زایه کا مه زن ژ مه گه هیته هه وه.

ل فیږی خه لکی گه ف لی کرن ب دهرئیخستن و ئه شکه نجه دانی
 نه گهر دهست ژ گازیا خو بهرنه دهن و نهو زی وهکی همیا نه بن.
 بی باوهر نهشیان خو زیده تر بگرن و بیهنا وان تهنگ بوو، و
 دل و عهقلیت وان هاتنه گرتن، و دا بو مله تی خو دیارکهن کو
 هیژ نهو ب هیژن، و هیژ نه ب ئاخفتنی و دان و ستاندنایه، هیژ
 یا د توند و تیژی و ترساندن و دهرئیخستن و ئیشاندنیدا.

﴿قَالُوا طَائِرُكُم مَّعَكُمْ أَئِنْ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ﴾ ئانکو:
 پیغه مبهراڼ گوټ: بی ودهریا هه وه یا دگهل هه وه [نهو زی
 گاوری هه وه، و هوین ب خونه] نه ری ههر گافه کا هوین هاتنه
 شیره تکرڼ [و هوین ژ دویمایکا کریت هاتنه ترساندن] دی بی
 ودهریا خو ژ مه بینن، و گه فان ل مه کهن، ودهسا نینه وهکی
 هوین دبیزن و هزر دکهن، به لی هوین ب خو مله ته کی زیده
 سه رداچوینه.

1- پیغه مبهراڼ دزانی و د پشت راست بوون کو نهوا ب سه ری
 خه لکی هاتی ژ نه گه ری کوفر و مدهرکیا وایه، ژ نه گه ری رژدیا
 وایه سه ر نه گوهداریی و گونه هان، ره شبینی و دلته نگیا وان ژ
 نه گه ری لاوازی و خه له تیا هزر و بیریت وانه و باوهریا وان ب
 چیقانووک و خیقرانکان. نه یا دورسته کو پیغه مبه ر ببنه نه گه ری
 ره شبینی و خرابیی بو وان، و کهس فی ئاخفتنی نابیزیت ژبلی وی
 یی دلی وی په ردیت قریژی ل سه ر بن و گو هیټ وی د گرتی بن.

2- ئه و نه خوښی و به لاییت ب سهری خه لکی هاتین هه روه کی پیغه مبه را دیار کرین، ژ نه گهری نه گوهداری و گونه هیئت وان ییت مه زن و زیده سهر داچونا وایه، و بیرئینان ب باشی و خیری و گهف و ترساندن ب سزادانا خودی چو ژ وان نه گوهوړی و ژ نوی ناخفتنا مه یا باشی ببیته نه گهر خرابی ب سهر هه وهدا بهین ل دویف هزرا هوین دکهن، نه ب خودی وهسا نینه، نه فقه ب تنی هه جه ته که هوین بو خو دگرن دا خو پی بخاپینن و دویف حهزا خو مه بنیشتینن و زیانی بگه هیننه مه.

وانه و سهر بوړ:

1. تو مارکړنا بیره اتن و سهر بوړیت ژیانی بو بابکیټ دویف مه دا دهین، دا هزرا خو تیډا بکه ن و مفای بو خو ژی وهر بگرن ﴿اضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا﴾ نانکو: نموونه یه کا سهره اتیا بو بیژه.
2. گه هاندنا په یاما خودی بو هه می جه و وهلاتا ب ریڅخستن و هه فکاری دگهل هنده ک کهس و ئالیټ دی، دا ساده یی و بی سهری و هه قدزی د گه هاندنا په یاما خودیډا په یدا نه بیت.
3. هه می دهما هنده ک یټ ههین بهر هنگارن بو هزر و پرؤژه یټ چاکسازي و گوهوړینی، ب تایبه تی یټ مه زن و خودان بهر ژه وهندیټ تایبه ت ﴿أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ﴾: مه زنیټ باژیړی ئه ویت کار تیگړنا خو سهر هه ست و هزریټ جفاکی هه ی.

4. زانین و دهستنیشانکرنا ئیشیت جفاکی، دا بانگخواز بزانیته دی
چاوا ب ئهرکی خو رابیت، و چ بیژیت، و خه لک پیدقی چیه، و
ئهفه پیدقی زانین و تایبه تمهندی و شاره زاییه.

5. گازیه که بو ئیکرنا ریزا و هه فکاری د نافه را کووم و ئالییت
ئیک ئارمانج ههین بو بهرسینگگرتنا یی بهرامبه ر، کو مفای ژ
ئیک و دوو وهر بگرن و ژ دوبه ره کیا دویر بکهفن، دا کارتیکرنا
خو هه بیت و یی بهرامبه ر بو خو ب دهره فته وهر نه گریته و
مفای ژ نه بینیت.

و ئهفه گازیه که بو کووم و ئالییت پیگر و باوهر دار ییت قی
دهمی بو بهرسینگگرتنا ههوا روژ ئافای و ئه مریکا دژی ئیسلامی ب
نافی نه هیلانا تیرور و گونه هبارکرن و دویفچونا خو ییت
نافنجیخواز زی ئه ویت دژی توند و تیژی و تیرور و ئهفه ئه رکه
پیدقیه:

أ - گوته رکه ئیکگرتی بیته ئاراسته کرن بو روژه هلات و روژ ئافای،
هه ژیات و لیبورینا ئیسلامی تیدا بیته دیارکرن، و دگهل هندی
گوته رکه ب هیژ و کاریگه ر بیت ب ریکا کوور و سمینار و
چاچیکه فتن و به لافوک و ریکلامیت روژنامه فانی و ل سه ر تورا
ئه نترنیتی و ته رخانکرنا پاره ی و دهمی و شاره زاییا و زهلامیت
مهیدانی ییت تایبه تمه مند و دلسوز، و بهری وان هه می تشته،
نه خشه یه کی گونجای کو ل هه می جیهانی بیته ب جهئینان.

- ب - مفا وهرگرتن ژ دهنګ و هه لویستیټ نافنجیخواز ل روژ هه لات و روژ نایفا، کو شیان و گوټارا وان بیخنه د خزمه تا ئیسلامیدا.
- ج - داخواز ژ کوټم و ئالیټ توندره و بیټه کرن دهست ژ توندیټ بهردن و د هه فسهنگ و نافنجیخواز بن.
- د - به لافکرنا بهیان و فهتوایټ ئیدانا توند و تیژیټ و تیروژیټ دکن، یټ دیار دکن ئه ف شیاوزه ب تنیټ د بهر ژدهندیټ روژ نایفادیاه دا پتر دژمنیا ئیسلامیټ و موسلمانا بکته ب داگیر کرنا وهلاتیټ وان و دهسته سهر کرنا سامان و داهاتیټ وان، و بهریټ وان ژ کیشه یټ سهره کی یټ موسلمانا وهرگیرن.
- ه - باشترین ریټ بو بهرسینگگرتنا هه وادژوار یا ل سهر ئیسلامیټ دهیټه کرن، ئافاکرن و موکومکرنا بهره یټ نافخوییه و راستکرن و دورستکرن بیروباوهرایه و ب هیژکرن و ئافاکرنا رهفتار و رهوشانه، و پهروهرد کرنا زاروټ و گهنجان و پیکنینانا خیزان و جفاکه کیټ موسلمان و پیگریکرنا جهیټ کاری و دهمزه هان ب بنه مایټ ئیسلامیټ بو بهرسینگگرتنا هزر و رهوشتیټ خراب و خه لهت یټ ل هه می جها به لاف بووین.
- و - دان و ستاندنه کا ئیجابی و عهقلانه دگهل روژ نایفا یټه کرن و خوټ دویرنیټ خستن ژ بهرسینگگرتنیټ، دا دهلیقه بو یټ بهرامبه ر نه فیه بیت پتر دژاتیټ بکته.

6. ته فگری و همه جوړی د گوټاریټ جه ماوهریدا، نه بهس دوپاتی ل خه له تیا بیټه کرن و خرابی و کیماسی ب تنی بیټه گوټن، دقیت تشیت باش و ئیجایی د ناف جفاکیدا بیټه گوټن و هاندانا وان بیټه کرن و بیخنه د خزمه تا ئیسلامیدا. و دقیت گوټار بو ته خه و چینیت جفاکی بیت.

7. کوما موسلمانا و ههروهسا بانگخواز ژی گه له ک گو ه نه دهنه یی بهرام بهر کا چ دبیزیت، ژبلی هندی کو هه لویسته کی پیدفی دیارکهن، و خو ژ گه نگه شه ییت توند و دژوار و بی ئه نجام بدهنه پاش، چونکی دبنه ئه گهری پتر ژیک دویرکه فتنی.

8. دقیت سهر کردایه تی بهردهوام یا ناگه هدار بیت سهر رهوش و سه روبهری بانگخوازیت خو ییت دهینه هنارتن بو کاروباریت به لافکرنا دینی و پهیدا کرنا میکانز مه کا گونجای بو په یوهندی و گه هاندنی.

9. رژدی ل سهر پیگریا مروقان ب دینی خودی ل هه می جه و دهما.

10. ئه گهر بهرهنکاری و پشتدانا خه لکی و مه زن و زهنگینیټ وان زیده و دژوار بوو، بلا ببیته گازیا دویماهی و ئیکلا و نافر د نافبه را موسلمانا و کافراندا، و نابیت سستی و ل بهردانانا هنده ک ژ بنه مایان ل سهر حسیبا حه قیی بیټه کرن.

11- دبیت مروقی بانگخواز گوھ ل ئاخفتنه کا زفر و نه خویش
 ببیت خو دلّ وی بکوزرینیت، وهکی: (ههتا دوهی تو یی هوّسا
 بووی و ته هو دکر) و ترانا پی بکهت کو نوکه خودی باوهریه کا
 موکوم یا ب رزقی وی کری، دقیت ئەف جوړه ئاخفتنه
 بانگخوازی ژ ئهرکی وی سست نه کهن و ههر یی رژد بیت ل
 سهر گه هاندنا په یاما خو.

12- هه بوونا هنده ک مروقان ب دریژیا دیروکی پهرستنا بوت و
 په یکهرا ئان ههز و هزریت خو دکهن، بو خو دکهنه خودی و
 بهر هفانی ژی دکهن، و بو خو دکهنه مهتال دا بهر سینگی
 روّناهیایا ئیسلامی پی بگرن.

13- ییت ههین د ته نگافیاندا ئان دهمی وژدانا وان یا ساخلم،
 دزانن ئەویت دویف ریکا خودی دچن ییت سهر حهقی و
 دورستی، بهلی دفن بلندیا وان ئان مهسه بی وان ئان مالی وان
 دبیته ریگر خو ئاشکرا کهن و تۆبه بکهن و ل خو بزفرن.

14- داخووا دینی خودی ههر بیته کرن هندی بهر هنگاریا دژوار
 ژی بیت، دبیت خودی سهر کهفتنی سهر دهستی کهسه کی بینیت
 نه بانگخوازی و نه موسلمانیت دی چو هزر بو نه کربن و د
 دهمی پیدفیدا باوهریا خو ئاشکرا کهت و ببیته زهلامی
 مهیدانی و قههره مانئ سهر دهمی خو: ﴿وَجَاءَ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ
 رَجُلٌ يَسْعَى﴾ ئانکو: زهلامه ک ژ دویماهیا باژیری خو دهات

کهسی چو هزر بؤ نه دکرن و نه دزانی یی موسلمان بووی، گوټ:
ئهی مله تی من دویف پیغه مبهرا ههړن و گوھی خو بدنه ی..

15- گرنگیدانه کا مه زن ل سهر پهرودردیا ناقنجیخواز، دویر ژ
شداندن و لادانی. و پهرودردکرنا کهسا ل سهر فقهی
هه فسه نگیی و یی فهرتر پاشی یی فهر و بهر ژه و هندیان (فقه
الموازنات والأولویات والمصالح)، و دهرکرنا فهتوایان ژ کاری زانا و
کومه لیټ فقهیه.

16- ژ نیشیټ جفاکی ل هه می دهما: رهشبینی و تنگژینه، کهس و
کاریټ گه لهک بانگخوازا ییټ گوټینی: نه گهر تو نه بای، نه م دا
بینه فلان تشت و فلان جه ژ مه چو، و دیټ دهست پی کهن ل
سهر شدینن دا بیننه دویف تایي خو ئان دا وی ژ ئهرک و ریټکا
وی لادهن، و دبیت نهو رهشبینی مه زن و بهر فرهه ببیت ل سهر
ناستی جفاک و حزب و دهوله تا.

17- گونه هکار هز دکهن بارا پتر ژ خه لکی وهکی وان بن، دا کهس
لومه و گازندا ژ وان نه کهت و هه می وهکی ئیک بن. پا تو چ
دبیژي بؤ مه زن و زهنگینیټ باژیری، نهو د خه لهت و
گونه هکار بوون و بهری خه لکی ددا به لافکرنا گونه ها و
بهر سینگر تننا راستی و باشیی، ژ بهر هندئ شیوازی سهر دهریا
وان نه فقه بوو: ﴿لَنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنْ رَجُمَكُمْ﴾ نه گهر هوین دهست ژ

گازی و داخوازا خو بهرنه دهن و خو بې دهنګ نه کهن، دی هه وه
ب رمزیلی دهرئځن.

18. مروفیت گونه هکار و دنیایي نهو ب خوځه مژویل کرین،
گه له ک د شاره زانه بو ځه کرنا ریځ و دهرگه هیټ گونه هان ناف
جځاکی و ل بهر خه لکی شرین دکهن. و نارمانجا وان ب
دهسته ئینانا پاره یی و ری گرتن ل بانگخوازان و مژویل کرنا
خه لکی و لادانا وان ژ ریځا راست و باشیا بو دهیته گوټن.

19. هه می دهما رژیمیت دکتاتورۍ شکه ستن و نه سه رکه فتنیت خو
ځه دشرن و ناشکرا ناکهن، و وده سا دیار دکهن کو سه رکه فتنیت
مه زن ییت ب دهست خوځه ئیناین ب ریځا خاپاندنا هه ست و
سوژیت مله تی، ئان ب زوړداری و ته په سه رکرنيټ نافخوئی، ئان
خو سه پاندن و دهسته سه رکرنا خوارن و پیدفییت روژانه ییت
مله تی و نه چارکرنا خه لکی گوهداریا وان بکهن و سترانا ب
سه روکی بیژن.

20. ژ رهوشه نیریا جځاکی دهیته زانین کا چهند یی تیگه هشتی و
هزر گه شه پیځه ره کی پیدفی و دورست وهر بگرن بو زانینا زیان
و مفاییت ههر هزره کا ئان پروژه یه کی بیته پیڅکیڅکرن.

هزرکرن پینجی

هزرکرن د چیروکا تالووت و جالووتیدا

خودایی مه زن دبیژیت: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَأِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ اابْعَثْ لَنَا مَلَكًا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَاءِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ﴾ (البقره: 246). نانکو: ما ته چیروکا که نکه نه ییت ئسرائیلیان پشتی موسا پیغه مبهر بهیستیه، گاغا گوئینه پیغه مبهر کی خو: میره کی بو مه راکه [فریکه دا ئهم د بن سهرؤکاتیا ویشه] شهر ی د ریکا خودیدا بکهین، پیغه مبهر ی وان گوئ: ئه ز دترسم شهر ل سهر هه وه بیته نفیسین و هوین شهر ی نه کهن، [خو پاشقه بکیشن]. گوئن: فیجا ما بوچ ئهم شهر ی د ریکا خودیدا ناکهین و [پشتی] ئهم ژ ناف وار و کچ و کورپیت خو هاتینه دهرئیخستن؟! بهلی دهمی شهر (جیهاد) ل سهر وان هاتیه نفیسین، ههمیان پشت دا شهر ی، کیمه ک تی نه بن، و خودی ب ناگه هه ژ سته مکاران.

چیروکا تالووت و جالووتی ژ وان چیرؤکیت قورناییه ییت هه ژ ی هزرکرنی، و ژ وان چیرؤکایه ییت دفییت مروف گه له ک ل سهر راوه ستیت و ل وانه و سهر بوریٹ مفادار د نایه تیٹ ویدا بگهریت، چونکی قان تشتا دیار دکهن:

1- رهوشت و سروشتی جوهیان و بهرهنگاریا وان بۆ فهرمانا خودی و پاشی بۆ فهرمانا پیغه مبهری وی، و داخواییت وان ییت بهردهوام.

2- ریک و شیوازیت تاقیکرنی، بۆ پاقرکرن و ژیگرتنا ریژیته ئیمانداران.

3- گوهداریا ئیماندارا بۆ فهرمانیته سهرکردی وان.

4- سهرکهفتن پشتی هه دار و بینفرههی و خوڤاگرتنی دهیته، و بهری وان هه میا هزر و ئیه تا مروفی یا راست و دورست بیت بۆ خودی.

5- سهرکهفتن نه ب هه ژماریه، سهرکهفتن یا گریدایه ب موکومیا په یوهندی دگهل خودی، ب باوهری و تهقوایا د دلاندا.

6- گرنگیا هیقی و دوعایان و داخوایا هاریکای و پشته قانیی ژ خودی د دهمی بهرسینگگرتن و تهنگافیاندا.

پشتی فان نایه تیته پیروژ، دی گرنگترین خالیته پیدفی هزرکرنی تیدا دیارکهین.

ئیک: شیوه و سروشتی دهروونی ئسرائیلی:

1- پساریته وان ژ پیغه مبهریته خودی گرین، ب تایبهتی مهزن و ریه ریته وان، نیشان و بهلگه بوون ل سهر خو مهزن کرنی.

2- بهرهنگاری و پشتدان و نه رازیبوون ب فهرمانیته پیغه مبهری خو.

3. داخواز ژی کر دوعا ژ خودی بکته بو وان شاهه کی فریکته

ببیته سهرکردی وان و ل ژیر نالایی وی شهر ی بکه ن!

4. بهر هنگاری بو فه رمانیت خودی، و پیغه مبه ری وان گوئی:

﴿هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَانَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ (246)﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلَكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ ﴿﴾ نَانكو:

نه ز دترسم شهر ل سهر هه وه بیته نفیسین و هوین شهر ی

نه که ن، [خو پاشقه بکیشن]. گوئن: فیجا ما بوچ ئەم شهر ی د

ریکا خودیدا ناکه یین و [پشتی] ئەم ژ ناف وار و کچ و کوریت

خو هاتینه درئیخستن؟! به لی دهمی شهر (جیهاد) ل سهر

وان هاتیه نفیسین، هه میان پشت دا شهر ی، کی مه ک تی نه بن،

و خودی ب ناگه هه ژ سته مکاران. و پیغه مبه ری وان گوته

وان: خودی طالوت بو هه وه ب میرینی هنارتیه، گوئن:]

گوئنه پیغه مبه ری خو [دی چاوا بیته میری مه.

5. روینشتن و رازیوون ب کیماسیی و گرتنا هه جه تان دهمی لی

هه لدکه فیت و دکه فنه د ته نگافیاندا: ﴿فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ

تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ﴾. نانکو: به لی دهمی شهر (جیهاد) ل سهر

وان هاتیه نفیسین، هه میان پشت دا شهر ی، کی مه ک تی نه بن.

6. پربېژى و مه زکړنا هر تشتى ب سهرى بهيت، خو ى بجويک ژى بيت: ﴿وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَائِنَا﴾. ئانکو: فيجا ما بوج ئەم شهري د ريکا خوديدا ناکهين و [پشتى] ئەم ژ ناف وار و کچ و کوريت خو هاتينه ددرئځستن؟!
7. خودى گه لهک جارا ئەو جهر باندن ژ بهر ريگرتن و بهر هنگاريا وان، دا چو هه جهت بو نه مينن.
8. وهک خو مه زکړن دگوت: مولک و ري بهرى بو مه دکه فن وهک کيمکړنا ى نه ژ وان: ﴿وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ﴾ ئانکو: و ئەم ژ وى هيژاترى ميرينيينه.
9. بهر فرهى و زيده هيا مالى دکره پيقهر بو ودرگرتنا دهسته لات و سهر کرداتى: ﴿وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ﴾.
10. جيهادا د ريکا خوديدا دکره ريکهک بو بدهسته ئيانا مه رهميت خو ييت کهسى.
11. زيده بوونا داخوازييت وان بو ديارکړنا به لگه يان و ديتنا نيشانان: ﴿إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ﴾ ئانکو: پيغه مبهري وان گوته وان: نيشانا ميرينيا وى نه وه: سندرويک بو هه وه بيت.
12. نه رازي بوونا وان ب سالوخته تى زانينى و هيژا لهشى، ل دويف وى پيقهري خودى تالووت ژ وان هه لېژارت ببېته سهر کردى وان، و ئەفه نيشانا هندييه کو ئەو هاندانا لاوازي و نه زانين و بيکارى دکهن.

13. هه بوونا هه ژماره ګا کیم ژ ئیماندارا بهرامبهر هه ژماره ګا بوش ژ کافران.

14. بو وان یا ب زحمهت بوو باوهری ب خودی بینن ژ بهر بیروباوهریت وان ییت دوورویاتی.

دوو: تافیکرنا ییت ئیماندار، کو ب هه ژمارې د کیم بوون:

1. خودی مه زن دبیریت: ﴿فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ﴾. ئانکو: بهلی دهمی شهر (جیهاد) ل سهر وان هاتیه نفیسین، هه میان پشت دا شهرې، کیمه ک تی نه بن.

2. خودی دبیریت: ﴿فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بَنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ﴾. چونکی سهرکردی وان دزانی روینشتن و هه خوارنا ئافی هندی نهو هه زکه ن دی بیته نه گهری:

أ - دی لهشی وان ګران بیت و نهشین ب ریقه بچن.

ب - دی ژ جهننا نا نه رکی خو پاشکه فن.

ج - دی خاف و سست بن.

د - بیرئینا وان ب هه نجییت خودی دګه ل وان ګرین د دنیا ییدا.

ه - لاواز بوونا شهرې و جیهادی د دلیت واندا.

و - مژویلبوونا وان ب خوشییت ئافیقه، وهکی نیچیری، بۆ نموونه.

ز - گه له ك فه خوارنا ئافی پشستی وهستیانا زیده، زیانه بۆ ساخله میی و نه دشیان بهردهوامیی بدهنه چونا شهری.

ح - هنده كا ژ وان ئنیه تیّت خراب هه بوون، دا باوه ریا هنده کیّت دی ژ ی سست کهن ژ بهر دریزیا ریکی. ب تنی ئه ویّت باوه ریه كا ساخلم و موکوم و د رژد ل سهر جیهادی، بهردهوامی دا چونی و فه رمانا سه رکرده ی ب جه ئینا: ﴿إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ﴾ ئانکو: ئه و نه بیت یی تژی دهستی خو ئاف فه خواری و ژ رویباری دهر باز بووی و چۆی.

3- خودایی مه زن دبیزیت: ﴿فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهِ كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ (249) وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبَّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ ئانکو: و ده می طالووت و ئه ویّت باوه ری دگه ل ئینایین ژ [رویباری] دهر باز بووین گوتن: ئه فرۆ مه شیانا شه ری جالووت و له شکه ری وی نینه. به لی ئه ویّت پشت راست کو دی به رانه به ری خودی بن، گوتن: چه ند جاران کو مه كا بچو یك ب ئانه هیا خودی ب سهر کو مه كا مه زن که فته یه؟! و خودی دگه ل سه برکیش و بی نفره هانه. ده می [طالووت و له شکه ری وی] به رانه به ری

جالووت و لهشکه ری وی بووین، گوټن: یا خودی بېنفردهیی
ب سهر مه دا داریژره و مه قاهیم بکه [پیټ مه موکوم بکه و
راگره]، و مه ب سهر گاوران (جالووت و لهشکه ری وی) بیځه.

ژشان نایه تا بو مه دیار دبیت:

أ - ئیمانداریت هه ژمارا وان کیم هاتنه تاقیکرن، چونکی بهرامبه ر
ئیک ژ دوو ریکا بوون، سهرکه فتن ئان رهفین و شکهستن.

ب - پیټ دموون لاواز جهی وان د شه ریدا نینه، چونکی مه سه له
چاره نفیسه.

ج - ئاشکرا بوونا پیټ لاواز، ئه ویت د هه ردوو تاقیکرنیټ دیدا
ئاشکرا نه بووین.

د - کیمبوونا هه ژماری بوو نه گه ری زیده بوونا باوهری ب که فتنه
هه ژماره کا ژ وان ب ریکیځه، باوهریا پیټ مایی زیده بوو و
موکومتر لی هات.

ه - ئه ویت گوټی: ئه فرو ئه م نه شیینه جالووتی و سهر بازیت وی
پیټ بوش، وان هه لویستی ل دویف پیځه ری دنیا یی یی پیشچاډ
دیارکر، ژبیر کر کو خودی یی دگهل وان هاریکاره و باوهریا ب
خودی و جیهادا د ریکا ویدا هیزه کا مه زنه.

و - کوما باوهردار، پشتی هه می شیانیت خو داینه کاری و ریك و
نه گه ر ب جه ئینانین، پشتا خو ب خودی راست کر. و باوهریا

وان یا موکوم بوو کو هیږا نیمانی و پشته فانیا خودی دی ب
 سه رکه فیت سه ر هیږا ب هه ژماری د بوښ و گه له ک چه ک
 هه ی: ﴿کَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً يَأْذِنُ اللَّهُ وَاللَّهُ مَعَ
 الصَّابِرِينَ﴾.

ح - دوعا کرن بو سه رکه فتنه سه ر کافران، و خودی داخوازا وان ب
 جه ئینا و ب سه رکه فتنی خه لات کرن ژبه ر راستیا ئنیه ت و
 کریاریت وان و بینفره می و گوهداریا وان.

وانه و سه ربور:

1. نه دانانا چو مه رجان بو باوهری ئینانی ب خودی و بانگخوازی
 بو ریکا وی.
2. مروف بیزار نه بیت و هه ست ب کیماسی نه که ت دهمی فه رمانا
 ژ سه رکداتی و مردگری.
3. گوهداریه کا تمام و ب جه ئینانا فه رمانیت سه رکداتی.
4. دهمی بانگخوازا ریکا خودی دهیته کرن، هه ژار و ده ست کورت
 نه هیته ژبیرکرن و په یوهندی ب وان ژی بیته کرن.
5. مال و پاره نه بیته پیقه ر د سه نگاندنیډا.
6. شاره زاوون د ریکیته به رسینگگرتنیډا، چه وانیا به رسینگگرتنی
 و چاره سه رکرنی.
7. ریکا بانگخوازی پیدفی رژی و بینفره هییه.

8. ب ئییه ته کا دورست دهست ب کاری بیته کرن، و خوړاگرتن د دهمی کاریدا، و داخوازا ژیرنا گونه هان ژ هر سستی کا چیپووی، پستی کار ب دویمای دهیت.
9. زانینا ریځ و دهلیقه ییټ باوهری پی زیده دبیت.
10. ژ نه گهری به لافکرنا هوکاریټ ترسی و نه رحه تی، ریژیټ نافخووی تیځ نه چن.
11. خو دویرئیخستن ژ به لافکرنا پروپاکندا ب شیوه یی گازیکن و دهنګ بلندی.
12. نه وهرگرتنا هه ژمارا بوش وده پيقهری سهرکه فتی، به لی پشته فانیا خودی و دویفدا باوهریه کا خوړستی پيقهری سهرکه فتی بیت.
13. زانینا ریځیت شهیتانی بو ناف دهروونی مروّفاندا (پاره خوړن، رگه ز، مه زنی، ترس، نافداری ... هتد).
14. رژدی و پیگری و گه شبینی د جهئینانا فهرماناندا.
15. بهرچا ف وهرگرتنا خیرا خودی دده ته مروقی ژ کاری.
16. دوعا کرن، ب تایبه تی د ته نگافیاندا، و هه لبرارتنا دهمیت دوعا لی دهینه قه بیلکرن.
17. ژدی ل سهر کاری و پشکداریی و خو دویرئیخستن ژ دهستویریان.

18. دوعاکرن بو وان ییت ب ریکیڅه کهفتین، و پاشی په یوهندی پی بیته کرن.

19. دیاربوونا هندک سهرگردهییت نوی د تهنګافیاندا و ههلوستیټ قههره مانا تۆمار دکهن. ههروهکی داوودی جالووت کوشتی.

20. بو ب جهئینانا سهرکهفتنی، پشت ب خودی بیته راستکرن و ههمی ریکیټ د شیاندا بیته ب کارئینان و چو تۆز و شیلیاتی ل سهر بیروباوهره نه مینین.

21. ههژمار و چهکی ئالیی بهرامبهر ب مهزنیڅه نه هیته وهرگرتن: ﴿کَم مِّنْ فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتْنَةٌ كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ﴾.

22. سهربازان باوهریه کا تمام ب سهرگرداتی خو هه بیت، هه تشتی دبیژن و بکهن و ئاراسته دکهن، چونکی نهو زانتر و شارمزاتره.

23. ل دویف پیدفیا ههز و خوښیټ دنیا یی بیته وهرگرتن، و ئیسراف د چو تشتادا نه هیته کرن. ﴿إِلَّا مَنِ اعْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ﴾.

24. سهرکهفتن دگهل بینفره هی و خوژاگرتنییه، خودای مهزن تالووت و سهربازیټ وی ب سهرئیخستن، ژبه ر بینفره هی و خوژاگرتن و ان، سهرکهفتن هه ر دی هیټ، هندی گیرو ببیت و زۆرداری زیده ببیت سهرکهفتن ب ئاخفتنی و خوژیا ناهیت، دفتیټ ریټ و نه گهر و مهرجیت سهرکهفتنی بیته ب کارئینان.

25. ئاخفتنیت خرابکار و تیکدهران ب چوځه نه هیڼه ودرگرتن، ب تایبه تی نه گهر د چارچوځی پربیژییدا بیت، نه گهر به رسقه ک ژی هه بیت، بلا ب باشی بیت کو دل پی نه رم ببن.
26. پیگری ب کیم ئاخفتن، ژبلی جهیت پیدفی کو داخوازا خیری و باشی بیته کرن.
27. هه فکاری دگهل سهرکرداتی و پشته فانی و بیته کرن، نه گهر ببین نهو سهرکرداتیه یا دلسوزه و دی شیت بهرژه و هندییت خه لکی ب جه ئینیت.
28. دهستنیشانکړنا نه گهریت که فتنی و خو ژی دویر ئیخستن.
29. گه له ک جوړیت تافیکرن و جهربانندی هاتن کرن ژبو پاقرکرن و ژیگرتنا ریزا باوهردارا.
30. ئاشکراوونا خودان هزریت خراب و گه نی، ب تایبه تی دهمی ریك دریژ دبیت.
31. سهرکه فتنه سهرکرداتی د ریقه برنا ته نگافی و بهر سینگرتنیدا.
32. رژدیا سهرکرداتی ل سهر جهئینانا هیقییت خه لکی.
33. فه کولین و زانینا یاساییت خودایی د گهر دوونیدا.
34. فه کولین و زانینا یاسایا هه فرکی و لادانی د نافبه را حه قی و نه حه قییدا.